
TRABZON
2010

Yayına Hazırlayan / *Published by*
İsmail KANSIZ
İl Kültür ve Turizm Müdürü / *Provincial Culture and Tourism Director*

Yayın Kurulu / *Editorial Board*
Fuat YILMAZ
Şube Müdürü / *Branch Manager*

Feyhan KURNAZ
Uzman / *Expert*

Ö.Faruk ÖĞRETMEN
Enformasyon Memuru / *Information Officer*

Yahya SAKA
Enformasyon Memuru / *Information Officer*

Aslı BAŞALI
Enformasyon Memuru / *Information Officer*

Çeviri / *Translated By*
Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü
Ministry of Culture and Tourism General Directorate of Information

A. Kasım VARLI
Yrd. Doç. Dr. / *Asst. Prof. Dr.*

A. Şükrü ÖZBAY
İngilizce Okutmanı / *English Lecturer*

Peter Aletter

Fotoğraflar / *Photos by*
Atilla Alp BÖLÜKBAŞI
Fazıl SARAÇ
Yahya SAKA
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Arşivi

Yapım / *Printed by*
AGRAFİK
Tel: 0462 326 73 11 - Fax: 0460 326 75 27
www.agrafik.com.tr

ISBN:975-585-426-6

www.trabzonkulturturizm.gov.tr
info@trabzonkulturturizm.gov.tr

SUNUŞ

Trabzon, tarihi İpek Yolu üzerinde, Ülkemizin Doğu Karadeniz Bölgesindeki en önemli bir ilidir. Bu güzel kent aynı zamanda doğu batı ticaretinin de kavşak noktasında bulunmaktadır. Coğrafi konumu, hava, kara ve deniz ulaşım olanakları, tarihi değerleri ve doğal güzellikleri, bu kentin ticaret ve turizm alanında gelişmesini sağlayacak önemli avantajlardır. Dünyanın beğenisini kazanan folklorik yapısı, spora verilen önem, el sanatlarındaki incelik, yöre mutfak ürünlerindeki lezzet ve ayrıcalık bu kente has diğer önemli değerlerdir. Tüm bu değerlerin yanı sıra Trabzon, yetiştirdiği sanat ve devlet adamlarıyla da ünlü bir kenttir.

Fatih Sultan Mehmet'in fethettiği, Yavuz Sultan Selim'in Valilik yaptığı, Kanuni Sultan Süleyman gibi muhteşem bir Türk Padişahının doğduğu, Atatürk'ün üç kez ziyaret edip, mal varlığını Türk milletine bağışladığı, milli mücadele hareketinin temel dinamiklerini oluşturan bu kentte, Cumhuriyet Döneminin 41. Valisi olarak görev yapmak benim için bir kıvançtır.

Tarihi, kültürel ve sosyal açıdan önemli bir merkez olmanın yanında Trabzon, sporuyla da kendisini dünya gündemine taşımayı başarmıştır. Bu nedenle, Trabzonspor, Trabzonlunun vazgeçilmez sevdası olmuştur.

Tarihi ve kültürel değerlerin yanı sıra, eşsiz bir doğal güzelliğe sahip olan Trabzon'un horonuyla neşelenmek, hamsisiyle lezzetlenmek isteyen herkesi aramızda görmek isteriz.

Dr. Recep KIZILCIK
Trabzon Valisi

FOREWORD

Trabzon, on the historic Silk Road, is an important province of our country's Eastern Black Sea Region. This beautiful city is also at the cross road of trade between east and west. Its geographic location, its climate and accessibility by land and sea, along with its historical value and natural beauty provide this city an important advantage in developing its business and tourism sectors. The other important values of the city are its folklore which has gained the admiration of the world, the importance it gives to sports, the detail of the local crafts, and the speciality and savor of the local cuisine. Aside from these values, Trabzon is also a city that is famous for the artists and statesmen.

It is a pride for me to be the 41st governor of Republic Period to the city which was conquered by Sultan Mehmet (Fatih) The Conqueror, where Yavuz Sultan Selim was a governor, where a great administrator such as Kanuni Sultan Süleyman was born and Atatürk's visit three times, and granted the assets to Turkish Nation where the foundational dynamics for the National Resistance Movement were formed.

Aside from being an important center in a historical, cultural and social sense, Trabzon has also succeeded in being in the spotlight of the world through sports. Trabzonspor has become the indispensable love of the Trabzon population.

We welcome everyone among us who, amidst the historical and cultural values and unparalleled natural beauty of Trabzon, would like to enjoy the folk dances and the taste of delicious anchovies.

Dr. Recep KIZILCIK
Governor of Trabzon

İÇİNDEKİLER

INDEX

5

TARİHÇE

KALELER

Trabzon Kalesi

Akçakale

Cephanelik

MÜZELER

Sumela Manastırı

Ayasofya Müzesi

Trabzon Müzesi

Atatürk Köşkü

Trabzonspor Müzesi

Cevdet Sunay Müzesi

Geleneksel Yaşam Sergisi

Kanuni Sultan Süleyman Vakfı

CAMİLER

Büyük İmaret ya da Hatuniye Camii

İskenderpaşa Camii

Çarşı Camii

Erdoğan Bey Camii

Yenicuma Camii

Ortahisar Camii

Tavanlı Camii

Ahi Evren Dede Camii

TÜRBELER

Ahi Evren Dede Türbesi

Gülbaharhatun Türbesi

Emir Mehmet Türbesi

Açık Türbe

KİLİSELER

Santa Maria Kilisesi

Vazelon Manastırı

Küçük Ayvasıl Kilisesi

Kaymaklı Manastırı

Kızlar Manastırı

Kuştul Manastırı

HANLAR

Bedestan

Taşhan

Vakıfhan

Alacahan

HAMAMLAR

Paşa Hamamı

Meydan Hamamı

Sekizdirekli Hamam

HISTORY

CASTLES

Castle of Trabzon

Akçakale

The Arsenal

MUSEUMS

Sumela Monastery

The Museum of St. Sophia

The Museum of Trabzon

Atatürk Pavilion

The Museum of Trabzonspor

Cevdet Sunay House Museum

Traditional Life Style Exhibition

The Foundation of Kanuni Sultan Süleyman

MOSQUES

Büyük İmaret of Hatuniye Mosque

The İskender Pasha Mosque

Çarşı (Bazaar) Mosque

The Erdoğan Bey Mosque

The Yeni Cuma Mosque

The Ortahisar Mosque

Tavanlı Mosque

Ahi Evren Dede Mosque

TOMBS

Ahi Evren Dede Tomb

Gülbaharhatun Tomb

Emir Mehmet Tomb

The Canopied Tomb

CHURCHES

Santa Maria Church

Vazelon Monastery

Saint Anna Church

Kaymaklı Monastery

Panagia Theokephastros Monastery

Kuştul-Hızır İlyas Monastery

INNS

Bedestan (Arcade)

Taşhan

Vakıfhan

Alacahan

BATHS

Pasha Bath

The Meydan Bath

Eight Column Bath

İÇİNDEKİLER

INDEX

6

ÇEŞMELER

Abdullah Paşa Çeşmesi

KÖPRÜLER

Tabakhane Köprüsü

Zağnos Paşa Köprüsü

Değirmendere Köprüsü

Zağnos Burcu

KONAKLAR ve EVLER

Memişağa Konağı

Yarımbıyıklıoğlu Evi

Kundupoğlu Evi

Çakırağa Konağı

Nemlizade Konağı

Ortamahalle

Ortahisar Evleri

KEMENÇE-HORON-FOLKLOR

YAYLALAR

Yayla Evleri

Lapazan Yaylası

Sisdağı Yaylası

Maçka Çakırgöl Yaylası

Çaykara Sultan Murat Yaylası

Harmantepe Yaylası

Düzköy (Haçka Obası) Yaylası

FAUNA&FLORA

TURİZM MERKEZLERİ

GÖLLER ve MAĞARALAR

Sera Gölü

Uzungöl

Çalköy Mağarası

Balıkli Göl

DOĞA SPORLARI

EL SANATLARI

TARIM ÜRÜNLERİ

YÖRE MUTFAĞI

FOUNTAINS

The Abdullah Pasha Fountain

BRIDGES

Tabakhane Bridge

Zağnos Pasha Bridge

Değirmendere Bridge

Zağnos Tower

MANSIONS AND HOUSES

The Memişağa House

The Yarımbıyıklıoğlu House

The Kundupoğlu House

The Residence of Çakırağa

The Nemlizade Mansion

Middle Quarter

Ortahisar Houses

KEMENÇE-FOLK DANCE

PLATEAUS

High Plateau Houses

Lapazan High Plateau

Sis Mountain

Maçka Çakırgöl Plateau

Çaykara Sultan Murat Plateau

Harmantepe Plateau

Düzköy Plateau

FAUNA&FLORA

TOURISM CENTERS

LAKES AND CAVES

Sera Lake

Uzungöl

Cal Cave

Balıkli Lake

NATURAL SPORTS FACILITIES

CULTURE&HANDICRAFT

AGRICULTURAL PRODUCTS

LOCAL CUISINE

TARİH

HISTORY

7

Trabzon'un kuruluşu M.Ö. 2000'li yıllara kadar inmektedir. İlk yerleşmenin, Kafkaslar üzerinden gelen Orta Asya kökenli Türkler tarafından yapıldığı yönünde görüşler mevcuttur.

Trabzon'un ismi hakkında çeşitli rivayetler olup, ilk olarak Ksenophon'un Anabasis adlı eserinde "Trapezus" olarak rastlanmakta olup, ayrıca ünlü gezgin Evliya Çelebi seyahatname-sinde Trabzon'u şöyle tarif eder.

"Bu şehre küçük İstanbul denilse yeridir ve İrem bağları gibi süslü bir şehirdir Tuğra-Bozan"

Avrupa ile Asya'nın ipek yolu üzerindeki en önemli irtibat noktasında bulunan Trabzon, bu öneminden dolayı tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

Tarihin en eski çağlarından beri insanoğ-lunu barındırmış olan bu güzel kent öykülerle, türkülerle dolu zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Tarihsel süreçte kentin; Miletler, Persler, Romalılar, Bizanslılar ve Komnenos'ların egemenliği altına girdiği bilinmektedir. 250 yılı aşkın bir süre hüküm süren Trabzon Komnenos Prenslığı 26 Ekim 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet' in Trabzon'u fethiyle sona ermiştir.

Müzeler, manastırlar, camiler, türbeler, han-lar, hamamlar, bedesten ve kenti çevreleyen sur-lar, sivil mimari örnekleri ve çarşılar kentin tarihi dokusuna bir nakış gibi işlenmiştir.

Trabzon was founded in 2000 BC. Its founders are not known; however, it is said that they were the Turkish Tribes came from Middle Asia over Caucasus. There are some saying about the name of the city is first cited in the book "Anabasis" by Xenophon as "Trapezus". The book explains that the city took this name just because of the table like shape of its ancient centre; and beside this, the famous traveller Evliya Çelebi, describes Trabzon in his book like; "If it said for Trabzon is the little Istanbul, it is true, and it is like a city which is cultivated Tuğra-Bozan"

Because of its important location on the historic silk route between Europe and Asia, Trabzon hosted many civilizations throughout history. So, the city has gained a rich cultural heritage, enriched by many ancient tales and local folk songs.

Historic records reveal that the city was dominated by the

TARİH

HISTORY

8

Yeşilin bin bir tonunu içinde barındıran Trabzon, çok sayıda yerli ve yabancı gezginler tarafından ziyaret edilerek adından övgü ile söz ettirmiş, ünlü seyyah Marko Polo ve Evliya Çelebi'nin anılarına da konu olmuştur.

Batılıların "muhteşem" diye adlandırdıkları Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın doğup büyüdüğü ve 15 yaşına kadar yaşadığı kentte, Roma, Bizans ve Osmanlı döneminden günümüze ulaşan pek çok tarihsel anıt vardır.

Tarihi ve kültürel değerlerin yanı sıra, gölleri, akarsuları, dağları, yaylaları kenti ayrıcalıklı yapan başlıca doğal güzelliklerdir. Bol yağışlı iklimin sunduğu doğal güzelliklerin yanında, insan elinden çıkan nadide eserler görenlerin hayranlıklarını kazanacak niteliktedir.

Gümüş ve altının Trabzonlu zenaatkarların elinde nakışa dönüştüğü kazazlık ve hasır bilezik ürünleriyle, horonu, kemeçesi ve diğer folklorik unsurlar Trabzon'un dünya tanıtımında başlıca simgelerdir.

Tarımsal ürünlerimizin başında gelen; fin-dık, çay, kivi ve diğer tarım ürünleri yöre ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır.

Adına şiirler yazılmış hamsinin kent mutfağında özel bir yeri vardır. Dillere destan Trabzon tereyağı ile peyniri ve mısır unu karışımı ile yapılan kuymak yöre mutfağındaki özgün yerini hala korumaktadır.

Ekonomik ve ticari yönden Trabzon'daki

Miletians, Persians, Romans, Byzantines and Comnenos'. The rule of the Comnenos Princedom which continued for over 250 years from the beginning of the 13th century came to an end when Sultan Mehmet the Conqueror conquered Trabzon in 1461.

The museums, monasteries, mosques, tombs, inns, baths, bestens and bazaars, city walls surrounding Trabzon and the examples of civil architecture form the historic texture of the city.

Aside thousands of green colour, visited by many local and foreign travellers, this mysterious city of the east has won high praise throughout history, and the travellers Evliya Çelebi and world known Marco Polo mentioned about this city in their written memories.

Named as the Magnificent by the Westerns, Ottoman Ruler Kanuni Sultan Süleyman was born in this city and lived there

yabancı yatırımcıların oranında artış görülmektedir.

Uluslararası ticaret merkezi olarak artan önemi ile Kafkasya, Orta Asya ve batı arasında bir köprü görevi gören Trabzon, Ortadoğu ve Bağımsız Devletler Topluluğu ile gelişen ticarette önemli bir rol oynamaktadır. Üniversitesi, modern limanı, uluslararası havalimanı, serbest bölgesi ve turizm potansiyeli ile aydın ve başarıları bir geleceğe doğru ilerlemektedir.

until he was 15 years old. The city hosts many historical assets from the Roman, Byzantine and Ottoman Periods.

Besides the historic and cultural values, her natural beauties such as lakes, rivers, mountains and plateaux make the city exceptional. Man made works in the city are also worth seeing.

In the skilful hands of the craftsmen of Trabzon, silver and gold become unique jewelleries namely as 'kazazlık' and 'hasır bilezik' that are peculiar to the city. Among the symbols of the city are also 'Horon' (folkloric dance of the Black Sea Region), 'kemençe' (three-stringed musical instrument special to the region) and other folkloric elements.

Major agricultural products in Trabzon such as hazelnut, kivi and tea significantly contribute to the regional economy. Anchovy for which poems are written occupies a great part of the city cuisine. 'Kuymak' made from local butter, cheese and cornmeal still preserves its special place in the local cuisine.

With its increasing importance as an international trade centre, Trabzon serving as a bridge between Caucasian, Middle Asia and the west has an important role in recently developed trade relations with the Middle East and Commonwealth of Independent States. Trabzon with its university, modern harbour, international airport, free trade zone and tourism potential promises a bright future.

TARİHİ ESERLER

HISTORICAL ASSETS

11

Trabzon Kalesi

Günümüze kadar korunarak gelmiş olan surlar şehrin eski yapılarını oluşturlar. Bugünkü surların en eski bölümü Roma devrine M.Ö. 4. yüzyıla tarihlenmektedir.

Surların daha eski safhaları hakkında tarihi kaynaklar bilgi verirler. M.Ö. 4. yüzyılda şehri gören Ksenophon surların varlığından söz etmektedir.

The Fortress Of City

Most of the ramparts that are among the city's oldest structures are still standing today. The oldest ones of these date back to the Roman Period, 4th century BC. Xenophon who visited the city in the 4th century BC mentions about the ramparts in his book.

Trabzon surları Yukarı Hisar, İç Kale, Orta Hisar ve Aşağı Hisar olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır.

Tabakhane ve Zağnos Vadileri arasındaki yüksek kaya kitlesi üzerine kurulmuştur. Bu bölüm kalenin en eski bölümünü meydana getirmekte ve kaba olarak bir yamuğa benzemektedir. Şehrin adı bu Trapez / Trapezus yamuk şeklinden geldiğinden bahsedilir.

The ramparts in Trabzon can be divided into three parts which are Yukarı Hisar (İçkale), Orta and Aşağı Hisar. Those named as Yukarı Hisar and Orta Hisar were built on a high rock piece between the Kuzgun Stream and İmaret (Iskeleboz) River, and form the oldest part of

the fortress like a trapezoid. That is why the ancient name of the city was Trapez / Trapezus.

TARİHİ ESERLER

HISTORICAL ASSETS

12

Akçakale

Trabzon'un 18 km batısında bulunan Akçakale denize hakim bir terasta kurulmuştur. ilçeye ismini veren kale 1297-1330 yılları arasında İmparator Alexios II tarafından Selçuklulara korunmak amacıyla yaptırıldığı sanılmaktadır.

Trabzon'un fethinden sonra Kale Osmanlı döneminde onarım görmüştür.

Moloz ve kesme taştan yapılan kalenin birçok bölümü yıkılmış olmasına rağmen yine de orijinal görünümünden pek fazla uzaklaşmamıştır. Ancak katlar arasının ahşap oluşu bu bölümlerin günümüze ulaşmasını engellemiştir.

Akçakale Castle

18 km west of Trabzon is Akçakale which lends its name to the fortress built there on a terrace facing the sea. The castle is supposed to have been built by the Emperor Alexios to protect against the Seljuks.

After the conquest of Trabzon, the fortress preserved its independence for seven more years. At last it was captured by Mahmut Pasha, one of the commanders of Sultan Mehmet the

Conqueror. Having been repaired and expanded in the Ottoman Period, the fortress was an important military base until the beginning of the 20th century.

It was built of both rubble and hewn stone; however the parts between the floors were wooden. Because of these wooden parts, most of the fortress was destroyed in time. But still it largely reflects its original ap-

TARİHİ ESERLER

HISTORICAL ASSETS

13

Cephanelik

Trabzon yapıları içinde en çok dikkati çeken ve tartışılan bir yapıdır. Yapının Yıldız Sarayı albümlerindeki resminin altında H.1305 yılında yaptırıldığı yazılıdır. Kapısı üzerindeki II. Abdülhamit'in tuğrası ve kitabe de bunu doğrular. Cephaneliğin 1887 tarihinde yaptırıldığı kesin olarak anlaşılmaktadır.

Yaklaşık 25-40 m çapında iç içe dairevi iki bölümden oluşmaktadır. İç bölüm dört, dış bölüm ise üç katlıdır. İç ve dış yapılarda oval kemerli üçer adet pencere bulunmaktadır. Yüksek bir koruma duvarı içine alınmış olup, batı yakınında ise karakol hanesi vardı. 1916-1918 Rus işgali sırasında mühimmat deposu olarak kullanılmış ve 9 Temmuz 1919'da bir patlamayla örtüsü yıkılmıştır.

pearance.

The Arsenal

The Arsenal is the most striking structure among the ones in Trabzon. According to the Yıldız Palace records, it was constructed in 1305 in Islamic Calendar (1887 in Gregorian calendar). Both the inscription and the signature of Sultan Abdülhamit II over its door confirm this date.

The Arsenal, with a 25-40 m diameter, includes two circular structures; one inside of the other. The inside one is four storied whereas the outer is three storied.

Both structures include 3 windows with oval arches. A high protective wall surrounds the Arsenal. On the west side is a guard house. During the Russian occupation between 1916 and 1918, the Arsenal served as an ammunition dump, and its roof was demolished by an explosion on July 9, 1919.

M Ü Z E L E R

M U S E U M S

16

Meryem Ana (Sumela) Örenyeri

Trabzon'un Maçka İlçesinin Altındere Köyü sınırları içinde, Altındere vadisine hakim Karadağ'ın eteklerinde sarp bir kayalık üzerine kurulmuş olan Sumela Manastırı, halk arasında "Meryem Ana" adı ile anılır. Vadiden yaklaşık 300 metre yükseklikte bulunan yapı, bu konumuyla manastırların şehir dışında, ormanlarda, mağara ve su kenarlarında kurulma geleneğini sürdürmüştür.

Meryem Ana adına kurulan manastırın "Sumela" adını "siyah" anlamına gelen "melas" sözcüğünden aldığı söylenmektedir. Bu ismin manastırın kurulduğu koyu renkli Karadağlar'

Virgin Mary Monastery (Sumela Monastery)

Sumela Monastery, within the borders of Altındere Village of Maçka District, was built on steep rock cliffs at the skirts of Karadağ Mountain which overlooks the Altındere Valley. Among the populace it is known as Virgin Mary Monastery. The location of the monastery proves the tradition that the monasteries were generally built outside the city, in forests, and nearby the waterside

dan geldiği düşünülmekte ise de, Sumela kelimesi buradaki Meryem tasvirinin siyah rengine bağlanabilmektedir.

Rivayete göre; Bizans İmparatoru I. Theodosius zamanında (375-395) Atina'dan gelen Barnabas ve Sophranios isimli iki rahip tarafından kurulmuş olan manastır, 6.yüzyılda İmparator Justinianus'un manastırın onarılarak genişletilmesini istemesi üzerine Generallerinden Belisarios tarafından tamir edilmiştir.

III Alexios (1349-1390) zamanında manastırın önemi artmış ve fermanlarla gelir sağlanmış. III Alexios'un oğlu III Manuel ve sonraki prensler döneminde de Sumela yeni fermanlarla zenginleştirilmiştir.

Doğu Karadeniz kıyılarının Türk egemenliğine girmesini takiben Osmanlı Padişahları pek çok manastırda olduğu gibi Sumela'nın da haklarını korumuşlar, bazı imtiyazlar vermişlerdir.

Sumela Manastırının 18. yüzyılda bir çok bölümü yenilenmiş, bazı duvarlar fresklerle süslenmiştir. 19. yüzyılda büyük binaların ilave edilmesiyle manastır muhteşem bir görünüm kazanmış, en zengin ve parlak dönemini yaşamıştır. Bu dönemde son şeklini alan manastır pek çok yabancı seyyahın ziyaret ettiği, yazılmasına konu edilen bir yer haline gelmiştir.

and caves.

Sumela Monastery was built in the honour of Virgin Mary, and took its name from the word 'Melas' which means Black. Although it can be thought that this name derives from the dark colour of the Kara-dağlar Mountains, the name Sumela comes from the black colour of the depiction of Virgin Mary.

Tradition has it that the monastery was founded by two priests named as Barnabas and Sophranios during the time of Theodosius I (375-395 AD), the Emperor of Byzantium. On the order of the Emperor Justinian, the monastery was repaired and expanded in the 6. century by Belisarius, one of the generals of the Emperor.

During the time of Alexios III of the Comnenos Princedom (1349-1390), the Monastery gained more importance and its revenues increased by the firmans. Sumela was also enriched by the firmans of Manuel III, the son of Alexios III and the following Princes.

Like most of the monasteries, the rights of the Sumela Monastery were also protected by the Ottoman Sultans, and given some privileges after the eastern Black Sea Coast had become under the sovereignty of the Turks.

MÜZELER MUSEUMS

18

In the 18th century, the Sumela Monastery was mostly renovated and some of its walls were decorated with frescoes. After it had been expanded with larger buildings in the 19th century, it took on a magnificent appearance. During this period, it experienced its heyday, and it had become a haunt for many foreign travellers who mentioned about it in most of their writings.

Trabzon'un 1916-1918 yılları arasındaki Rus işgali sırasında manastıra el konulmuş, 1923'den sonra tamamıyla boşaltılmıştır.

Sumela Manastırı'nın başlıca bölümleri; Ana kaya kilisesi, birkaç şapel, mutfak, öğrenci odaları, misafirhane, kütüphane ile kutsal ayazma'dır. Bu yapılar topluluğu oldukça geniş bir alan üzerine inşa edilmiştir.

Manastırın girişinde su getirdiği anlaşılan büyük su kemeri yamaca yaslanmış durumdadır.

The monastery was dominated by the Russians during the occupation of Trabzon between 1916 and 1918, however, it was completely rescued from the occupation in 1923.

Including the Rock Church, several chapels, kitchen, student rooms, guest rooms, library and the Holy Spring of Orthodox Greeks, the building complex of the monastery was built on a large area. At the entrance of the monastery there is a big aqueduct which supplied water to the Monastery in past.

A long and narrow staircase leads one to the main entrance of the Monastery. Next to the entrance are the guard rooms, and the interior court is reached by a staircase from here. On the left, in front of the cave which was turned into a church are some monastery buildings. The library

Dar uzun bir merdivenle girilen manastırın giriş kapısının yanında muhafız odaları bulunmaktadır.

Buradan bir merdivenle iç avluya inilmektedir. Solda, manastırın esasını teşkil eden ve kilise haline getirilen mağaranın önünde çeşitli manastır binaları bulunmaktadır.

Sağ tarafta kütüphane yer almaktadır. Yine sağda yamacın ön yüzünü kaplayan büyük balkonlu bölüm keşiş odaları ve misafir odaları olarak kullanılmıştır ve 1860 yılına tarihlenmektedir.

Şapeldeki freskler 18. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir ve üç ayrı devirde yapılan üç tabaka görülmektedir. En alt tabakanın freskleri daha üstün niteliktedir.

Sumela Manastır'ında yer yer sökülerek alınmış olan ve oldukça harap bir görünüm taşıyan fresklerde işlenen başlıca konular İncil'den alınmış sahneler, Hz. İsa ve Meryem Ana'nın hayatı ile ilgili tasvirlerdir.

is on the right side. Again on the right is a building with a large balcony, covering the front side of the slope, which includes rooms for monks and guests. This building dates back to 1860.

The frescoes on the wall that face the courtyard inside the Rock Church date back to the reign of Alexios III. On the other hand, the frescoes of the chapel date back to the early of the 18th century and these frescoes were in three layers, all of which belong to different periods. The one at the bottom is more superior than the others. All these frescoes illustrate the Biblical scenes, Christ and Virgin Mary.

MÜZELER

MUSEUMS

22

Ayasofya Müzesi

Günümüzde müze olarak kullanılmakta olan Trabzon Ayasofya Müzesi, Trabzon İmparatorluğu krallarından 1. Manuel Komnenos zamanında (1238-1263) inşa edilmiştir. 1427 yılına tarihlenen çan kulesi kilisesinin batısında yer almaktadır. Kilisenin kuzeyinde bulunan üç apsisli şapel kalıntısı ise daha erken bir döneme aittir.

Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethini takiben yapı, camiye çevrilmiş ve vakıf eser olmuştur. Ayasofya, yüzyıllar boyunca şehri ziyarete gelen seyyah ve araştırmacıların ilgisini çekmiştir. I. Dünya Savaşı yıllarında sırasıyla depo, hastane daha sonraları yine cami olarak kullanılmıştır.

1958-1962 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Edinburg Üniversitesi'nin işbirliği ile restore edilerek 1964 yılından sonra müze olarak ziyarete açılmıştır.

Geç Bizans kiliselerinin güzel bir örneği olan yapı, kare haç planlıdır ve yüksek bir merkezi kubbeye sahiptir. Nartex denilen giriş holüne sahip olan bina üç neflidir. Neflerden ortadaki beş köşeli, yanlardakiler ise yuvarlak bir apsisle

The Museum of St. Sophia

Trabzon Ayasofya Church which serves as a museum today was constructed in the time of Manuel Comnenos I (1238-1263), one of the kings of Trabzon Empire. The bell tower to the west of the church was dated back to 1427 by the British traveller and researcher G. Finlay. On the west of the church are the remains of a chapel with three apses which is supposed to have belonged to an earlier period.

Following the conquest of Trabzon by Sultan Mehmet the Conqueror, the structure was turned into a mosque and declared as a monument of foundations. Ayasofya had always drawn the attention of the travellers and scholars who visited the city for centuries. Among those are Evliya Çelebi (1648), Pit-

son bulmaktadır.

Nartex'in üzerinde şapel vardır. Yapının kuzey, batı ve güneyin de üç revaklı giriş bulunmaktadır.

Kuzey ve batıdaki revak cephelerinde görülen geometrik geçmeli bezemeleri içeren maddiyonlarla, batı cephesinde görülen mukarnaslı nişler Selçuklu taş işlemlerindeki özellikleri taşımaktadır.

Binanın en görkemli cephesi güneyidir.

Önemli bir taş işçiliğine sahip olan bölümde, Adem'le Havva'nın yaratılışı kabartma olarak bir friz halinde anlatılmıştır.

Yapının ana kubbesinin altına rastlayan kısmındaopus-sectile tarzında çok renkli mermerden yapılmış bir yer mozayığı bulunmaktadır.

Ayasofya'nın süslemelerinin önemli bölümünü meydana getiren fresklerde İncil'den alınmış konular canlandırılmıştır: Kubbede ana tasvir Hz. İsa'nın tanrısal yönünün aksettiren pantocrator İsa'dır. Bunun altında bir kitabe kuşağı, daha altta ise melekler frizi bulunur. Pencere aralarında oniki havari tasvir edilmiştir. Pandantiflerde değişik

ton Tournefort (1701), Hamilton (1836), Texier (1864), Şakir Cevdet from Trabzon (1878) and Lynch (1893). The mosque which was ruined in time was renovated by the efforts Rıza Efendi from Bursa in 1864. During the World War I, the mosque building was used as a store house and a hospital before serving as a mosque again. Between 1958 and 1962, the mosque was restored to a museum with the cooperation of Edinburgh University and Directorate General of Foundations, and it was opened to visitors after 1964.

The structure which exemplifies the Byzantine churches of the late period best was constructed with a square and cross shaped plan. Covered with a high central dome, the building has a narthex (hall at the entrance) and three naves. The nave at the centre is pentagonal, and the other two have semicircular apses. On the narthex, there is a chapel.

On the north, west and south sides of the structure are entrances with porticos. Its dome is supported by monolithic four marble columns, and arches and pendentives, and its dome and tambour are twelve cornered. The structure was covered with different vaults around the central dome, and its roof was tiled in a way which gives different altitudes.

Of superior workmanship, stone reliefs of the structure reflect not only the influence of Christian art, but also that of Islamic art. Medallions decorated with inter-

MÜZELER MUSEUMS

24

kompozisyonlar yer almaktadır. İsa'nın doğumu, vaftizi, çarmıha gerilişi, kıyamet günü gibi sahneler betimlenmiştir.

Binanın arka kemerleri üzerindeki dairesel madalyonlarda portrelere yer verilmiştir. Yapının tonozlarında da İncil'den alınmış dini sahneler canlandırılmıştır.

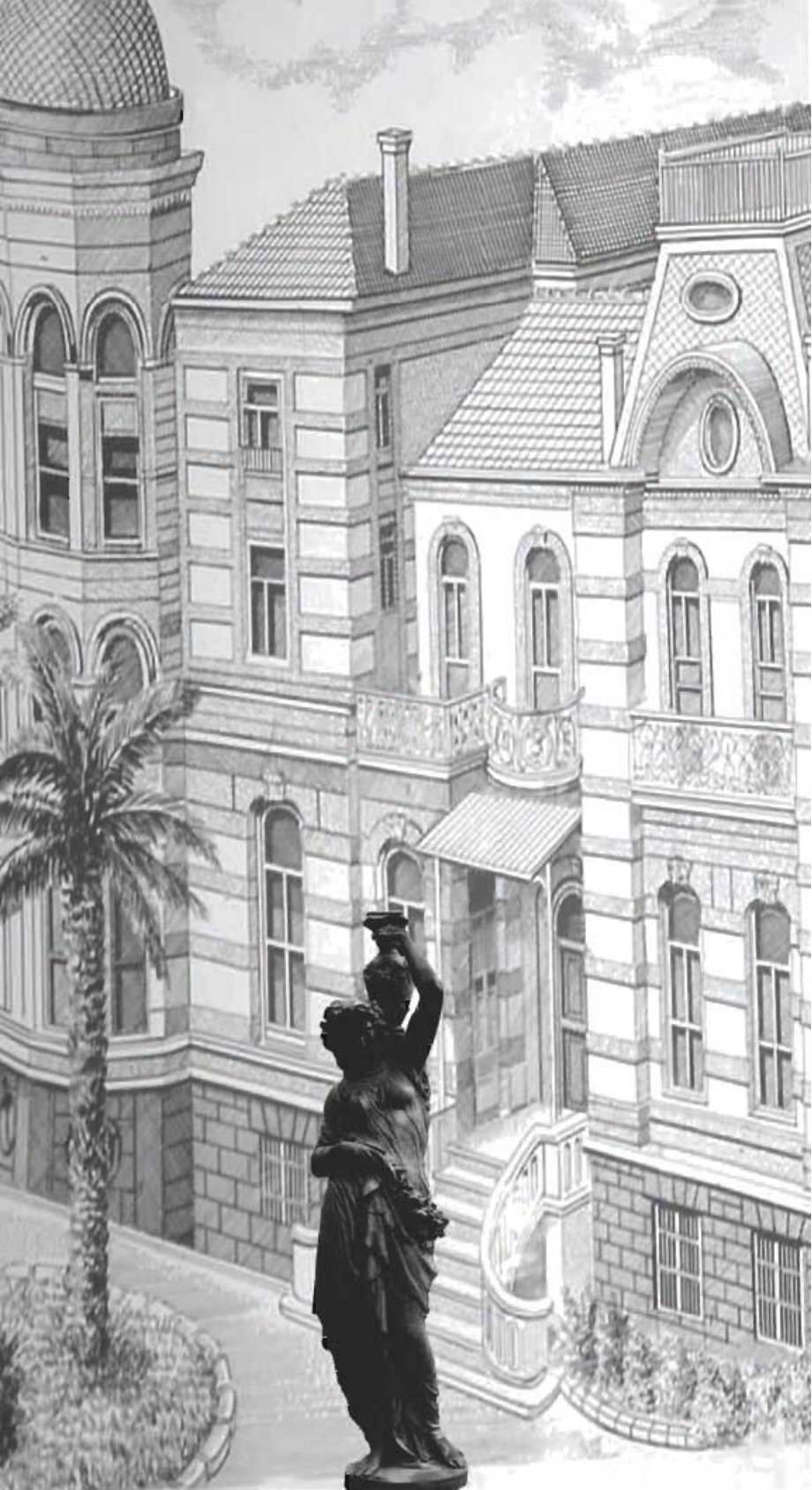
locking geometric designs on the north and west sides as well as the porticos and niches on the west side bear the characteristics of stone carvings of the Seljuk period.

The most splendid side of the structure is the south. Here on this side, the creation of Adam and Eve is depicted on a basrelief frieze. A single headed eagle motif decorates the keystone of the arch on the south side, being the symbol of the Comnenos who ruled the city for 257 years. Exterior of the main apse on the eastern side is a similar eagle depiction. Again on this side are the figures of mythological characters such as centaurs and griffons, pigeon motifs, square panels with stars and crescent at their centres, and medallions with plant motifs inside.

Behind main dome of the structure is a floor mosaic made of multicoloured marble in opus sectile style.

Frescoes that form the major part of the decorations in the Museum usually depict Bible scenes. Basic depiction on the dome is the Pantocrator Jesus Christ reflecting his heavenly aspect. Behind this is a part with inscriptions, and lower is a frieze of angels. Moreover, 12 disciples are portrayed on the spaces between the windows. Pendentives include various compositions such as Jesus' birth, baptism and crucifixion and the doomsday.

The vaults of the museum include similar biblical depictions. On the back arches of the structure are portraits on the circular medallions.

Trabzon Müzesi

Trabzon Müzesi olarak düzenlenen konak, Zeytinlik Caddesi'nde 1900'lü (1898-1913) yılları başlarında Banker Kostaki Teophylaktos tarafından konut olarak yaptırılmıştır. Konağın mimarlarının İtalyan olduğu belirlenen yapıda kullanılan bir çok malzemenin İtalya'dan getirildiği bilinmektedir.

Kostaki Teophylaktos 1917 yılında iflas edince, bu yapıyla birlikte bütün mal varlığına haciz konulmuş ve konak Nemlioğlu ailesi tarafından satın alınmıştır.

15-17 Eylül 1924 tarihinde Trabzon'u ilk ziyaretinde ulu önder Atatürk eşi Latife Hanım ve beraberindeki heyetle birlikte bu konakta misafir edilmişlerdir.

Trabzon Valisi Ali Galip Bey zamanında 1927-1932 yıllarında 25.000 TL bedelle kamulaştırılarak, 1927-1931 yılları arasında Hükümet Konağı, 1931-1937 yılları arasında Müfettişlik binası olarak kullanılmıştır.

Ülkemizin sayılı sivil mimarlık örnekleri arasında yer alan konağın bodrum kat hariç tüm

The Museum of Trabzon

The mansion which today serves as the Museum of Trabzon was constructed by the money broker Kostaki Teophylaktos around 1898-1918 in the early 1900s. The architect of the mansion is supposed to have been an Italian, however his name is not clarified. The structure reveals that most of the materials used in the construction of this mansion were imported from Italy.

In 1917, Kostaki Teophylaktos went bankrupt, and all his property including this mansion was confiscated. Later the Nemlioğlu Family bought the mansion.

When Atatürk visited Trabzon he and his wife Latife had stayed in this mansion 15-17 September and around 1927-1932, the mansion was expropriated while Ali Galip Bey was the governor of Trabzon. It served as the courthouse between 1927 and 1931, and as the inspectorship building between 1931 and 1937. The building was appropriated to the Ministry of Education in 1937, and used as the Vocational School for Girls for 50 years. The mansion is one of the best civil architectural buildings in Turkey. Except its basement, all its walls were hand painted.

MÜZELER

MUSEUMS

kat duvarları tamamen kalem işi süslüdür.

1988-2001 yılları arasında Kültür Bakanlığı-ğ'ınca restorasyonu tamamlanan Konak 22 Nisan 2001 tarihinde Trabzon Müzesi olarak ziyarete açılmıştır.

Konağın bodrum katı; Arkeolojik Eserler Seksiyonu, zemin katı; Konak Teşhiri, birinci katı; Etnoğrafik Eserler seksiyonu ve asma katı İdari Bölüm olarak düzenlenmiştir.

Between 1988 and 2001, the mansion was restored under the supervision of the Ministry of Culture and Tourism and opened to visitors as a museum on April 22, 2001.

The basement of the mansion is the section for archaeological artifacts. The ground floor is designed for exhibition of the mansion. Ethnographical artifacts are displayed on the first floor. Museum Administration is on the second floor.

MÜZELER MUSEUMS

32

Atatürk Köşkü

Köşk, 19. yüzyıl başlarında Trabzon'a hakim Soğuksu Sırtların da Konstantin Kabayanidis tarafından yazlık olarak yaptırılmıştır. Avrupa ve Batı Rönesans mimarisinin etkilerini taşıyan binada büyük ve gösterişli Avrupa simgeleri kullanılmıştır.

Köşkün giriş katında oturma odası, dinlenme odası, yemek odası ve misafir odası bulunmaktadır. Birinci katta çalışma odası, büyük yatak odası, bekleme odası ve toplantı odası vardır. İkinci katta ise iki küçük oda mevcuttur.

Atatürk Eylül 1924 tarihinde Trabzon'a ilk ziyaretini gerçekleştirdi köşte ağırlanan Atatürk burada konaklamamıştır. ikinci kez Kasım 1930'da Trabzon'u tekrar onurlandırdığında Köşk'te ağırlanmış ve çok memnun kalmıştır.

Haziran 1937'de kendisi için düzenlenen Köşte iki gece kalmış ve 11 Haziran gecesi bu Köşk'te bütün mal varlığını, canından çok sev-

Atatürk Pavilion

Constructed as a summer residence by Konstantin Kabayanidis in the early 19th century, the pavilion lies on the ridge of Soğuksu which overlooks Trabzon. The building reflects the influence of European and West Renaissance Architecture, and large and splendid European symbols were used for decorative purposes. Stonework was used on the exterior side and interior part is made of bricks; however, stairs are wooden, and have banisters. Cement floor tiles were used on the floors and the ceilings are designed in Empire style with plaster decorations. Watering and heating systems of the pavilion were both renovated by using the technology of time.

Living, resting, dining and guest rooms are on the ground floor of the pavilion. A large bedroom and working, waiting and meeting rooms are on the first floor. There are two small rooms on the second floor. Mustafa Kemal ATATÜRK visited Trabzon in September of 1924 for the first time, to the Trabzon Municipality and the 3rd General Inspectorship, he was taken on Soğuksu for a sightseeing journey, and he decided to stop here for a rest, he had stayed in an other mansion in the center. His second visit to Trabzon was in November of 1930. He stayed in this pavilion dur-

MÜZELER

MUSEUMS

33

diği Türk Ulusuna armağan etme kararı almış ve mal varlığının bir listesini hazırlayarak gereğinin yapılması için Başbakan'a göndermiştir.

Atatürk Trabzon'daki Köşk'ten mal varlığını milletine adarken şöyle diyordu: *"İnsanın serveti manevi kişiliğinde olmalıdır. Mal ve mülk bana ağırlık veriyor. Bunları millete vermekten ferahlık duyuyorum."*

Bilinmeyen bir sebepten dolayı Soğuksu'daki Köşk Türk Ulusuna armağan edilen mal varlığı listesinde yoktu ve ölümünden sonra kız-kardeşi Makbule BOYSAN'a kaldı. 1942 yılında Köşk Makbule BOYSAN'dan satın alınarak özel müze olarak hizmete açıldı.

ing his visit.

In June of 1937, he again spent two days in the pavilion which was prepared for him. On the night of June 11th during his stay in the pavilion, he decided to bestow all his property and wealth to the Turkish Nation whom he loved more than his life. At that night, he put all his properties on a list and sent to the Prime Minister of the time for further action.

After granting all his property to the Turkish nation, he expressed his feelings with these sentences the wealth of a man should be in his spiritual personality. Property gives a heavy burden on me. By granting all these to my nation, I feel happy.

The reason why this pavilion in Soğuksu was not on the bestow list is not known. After his death, it was inherited by his sister Makbule Boysan.

In 1942, the pavilion was purchased from her, and it was opened to visitors as a museum at the same year.

Atatürk Pavilion, visited by most of the visitors to Trabzon, is a historical monument.

MÜZELER MUSEUMS

34

Trabzonspor Müzesi

Maraş Caddesi Halkevi Sokaktaki Sadri Şener Sosyal Tesisleri Binasının 2. katında yer almaktadır. Trabzon'un özgün tarihi eserlerinden biri olan binadaki müze, barındırdığı kupalarla

Türk futbol tarihinde önemli bir yere sahip olmasının yanında Cumhuriyet Dönemi Trabzonspor tarihinin de belleği konumundadır. Müzede en ilginç kupa

ise 1958 yılında Türkiye Amatör Futbol Şampiyonası'nda Trabzon İdmanocağı'nın kazandığı yarım kupadır.

Futbol Federasyonu tarafından 1958 yılında düzenlenen Türkiye Şampiyonası Finalinde Ankara Havagücü takımı ile Trabzon İdmanocağı takımlarının puanlarının ve averajlarının aynı olması ve her iki takımın da ayrı bir maç yapmayı kabul etmemeleri üzerine Futbol Federasyonu iki takımı da şampiyon ilan etti ve kupa ortadan ikiye bölünerek her iki takıma da yarımşar olarak verildi. Şimdi kupanın yarısı Trabzonspor Müzesi'nde, diğer yarısı ise Ankara Havagücü Müzesi'ndedir.

The Museum of Trabzonspor FC

Being one of the historical works of Trabzon, Trabzonspor Museum is on the second floor of Sadri Şener Social Facility Building. The museum which displays many championship cups reveals that the Trabzonspor Sport Club has an important place in the Turkish football history. The most interesting cup in the museum is the 'half cup' which was shared with Ankara Havagücü Sport Club in the 1958 Turkish Amateur Football Championship.

In the final match of Turkish Championship which was organized by the Football Federation in 1958, Trabzon İdmanocağı and Ankara Havagücü sport clubs had the same points and averages, and both refused to hold a

new match. So, the Football Federation declared both of the clubs as the champion and the cup was divided into two.

Cevdet Sunay Müzesi

İlimiz Çaykara İlçesine 21 km uzaklıkta bulunan, Çaykara-Sultan Murat Yaylası yolu üzerindeki Ataköy Beldesi'ndedir. 1900 yılında Ataköy'de doğan, Genelkurmay Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin 5. Cumhurbaşkanlığı ve

Cevdet Sunay Museum

House

It is located in Ataköy on the Çaykara-Sultan Murat Plateau road at a distance of 21 km from Çaykara district.

Kontenjan senatörlüğü yapmıştır. 1982 yılında ölen İlimizin yetiştirdiği devlet adamı Cevdet Sunay'ın doğduğu ev, restore edilerek 2001 yılında Cevdet Sunay Evi Müzesi olarak ziyarete açılmıştır

Cevdet Sunay was one of the statesmen grown up in Trabzon. He was born in a small town called Ataköy in 1900. Through his life of service, he undertook a number of public duties such as the Chief of the General Staff and the 5th President of the Turkish Republic. After his death in 1982, the house he was born in and was restored as a museum, and opened to visitors as Cevdet Sunay Museum-House in 2001.

MÜZELER MUSEUMS

36

Geleneksel Yaşam Sergisi

Trabzon Vilayet Kültür Merkezi binasının iç mekanlarında düzenlenen Karadeniz Geleneksel Yaşam Sergisi, Trabzon'un tarihi, kültürel yaşıntısı ve tarihi ticaret merkezinin odağı olan kemeraltı çarşısını canlandırmaktadır.

Black Sea Region Traditional Life Style Exhibition

The exhibition held in the building of Trabzon City Directorate of Culture and Tourism revitalizes Trabzon's historic and cultural life and the Kemeraltı

Çarşısı (Bazaar) which was the focal point of the ancient trade centre.

Kanuni Sultan Süleyman

1495 yılında Trabzon'da doğan Süleyman, 1509 yılında Trabzon'dan ayrılmıştır. Baba-anne-
sinin ölümünde Kanuni 9-10 yaşlarında idi. 15
yaşına kadar Trabzon'da yaşadı.

Batılıların "Muhteşem Süleyman" olarak ad-
landırdığı Kanuni dönemi, Osmanlı İmparator-
luğunun yükselme sürecinde en parlak dönem
olarak tarihe geçti. Ordu ve donanmayı, dünya-
nın en güçlü ve modern kurumu
haline getirdi. İmparatorluk toprak-
ları üç kıtaya yayıldı. Sultan Süley-
man; yönetim, ordu ve maliye
alanlarında geniş düzenlemeler içe-
ren kanunlar ortaya koyduğu için
"Kanuni" lakabıyla anıldı.

İlim ve sanata önem veren bu
hükümdar döneminde, Türk res-
mine yön veren ressamlar ortaya
çıkmiştir. Kanuni devlet adamlığı
yanında imar faaliyetleriyle de ta-
nınmıştır.

Başta İstanbul olmak üzere şe-
hirlerin imarına büyük önem ver-
miş, İstanbul doğunun ve batının
en mamur şehri haline gelmiştir.

Sultan Süleyman The Magnificent

Sultan Süleyman the Mag-
nificent was born in Trabzon in
1495 and he left the city in 1509
while he was 15 years old. How-
ever, Trabzon had always been a
special place for him since the
city houses the Hatuniye Külliye
(a building complex adjacent to a
mosque) arranged in the honour
of his grandmother who died
when Süleyman was 9 or 10.

The reign of Kanuni Sultan
Süleyman named as Sultan Sü-
leyman the Magnificent by the
Westerns was recorded in history
as the most sparkling period du-
ring the rise of the Ottoman Em-
pire. The army and navy were
improved as the most powerful
and modern structures in the
Empire at this period. Since he in-
troduces extensive regulations in
the administrative system, army
and finance, he was named as
Kanuni (Lawgiver). Composed of
three parts, the Law Book of Sul-
tan Süleyman arranged regula-

MÜZELER

MUSEUMS

38

Kanuni Sultan Süleyman'ın hayatını, dönemi-
nin önemli olaylarını anlatan yazmalara Divan
Edebiyatında "Süleymanname" adı verilmiştir.

Kırk altı yıllık saltanatı süresince zaferleriyle
Osmanlı Devletinin sınırlarını genişleten Ka-
nuni, 1566 yılı 6 Eylül'ü 7 Eylül'e bağlayan gece
Zigetvar seferinde vefat etti. Daha sonra Kanu-
ni'nin iç organları Macaristan'a gömülerek be-
deni ilaçlanıp İstanbul'a defnedildi.

6 Eylül 1994 tarihinde 9. Cumhurbaşkanı-
mız Sayın Süleyman DEMİREL'in huzurlarıyla
Zigetvar'da düzenlenen Macar-Türk Dostluk
Parkına Kanuni Sultan Süleyman'ın heykeli di-
kildi.

tions on different subjects such as
the duties and responsibilities of
the army staff, order in bazaars,
and obligations to dress modestly.
This period is also notable with
architectural feats dotted the ter-
ritories of the Empire and distin-
guished artists in the fine arts.
Artists who gave acceleration for
the Turkish painting lived during
the reign of Süleyman, who paid
importance for science and art.
The reign of Lawgiver is also
known for the rise in construction
of public facilities. The Lawgiver
paid great attention on the devel-
opment of the cities, especially Is-
tanbul which became the most
prosperous city in the Empire dur-
ing that time.

The writings mention about
the life of the Lawgiver and the
important events during his pe-
riod are named as 'Süleyman
name'.

The Lawgiver who expanded
the borders of the Empire with his
victories during his 46 years long
reign went to Zigetvar on August
5, 1566 for his last and 13th mili-
tary campaign. He was 73 years
old and very ill. After a 34 day
siege, Zigetvar was captured on
September 6. In the same day, at
night, the tenth Ottoman Em-
peror, the Lawgiver died.
Sadrazam Sokullu Mehmet
Pasha hide the Sultan's death
from the army in order to prevent
any kind of disorder for one and
half month. Then, the internal or-
gans of the Lawgiver were buried
in Hungary and his body was
brought İstanbul.

Sultan Süleyman the Law-
giver with his victories and law
books and stability during his 46

7 Haziran 1995 tarihinde ise bu heykelin aynısı Trabzon'da Türk-Macar Dostluk Parkı'na iki ülkenin simgesi olarak dikilmiştir.

Yavuz Sultan Selim

Büyük Türk Padişahı Yavuz Sultan Selim (1489-1511) yılları arasında Trabzon'da 22 yıl Valilik yapmıştır. 1491 yılında Trabzon surlarını onartmış, askerin sayısını artırmış ve donanımına önem vermiştir.

Anadolu'da ve Trabzon çevresinde gelişen olaylar karşısında, Çerkezistan ve Gürcistan'a akınlar yapmıştır. Trabzon'da en uzun Sancakbeyliği (Valilik) yapmış olan Yavuz, edebiyatla da yakından ilgilenmiştir. Şiirlerini de Farsça yazmayı tercih etmiştir. Türkçe Divan'ı olmayan tek şairdir.

Bu büyük Türk Padişahının heykeli 27 Eylül 2005 tarihinde törenle Trabzon Ortahisar Mahallesi'ne yerleştirilmiştir.

year reign achieved a distinguished place both in Turkish History and World History.

A statue of the Lawgiver was erected in the Hungarian-Turkish Friendship Park in Zigetvar on September 6, 1994 with the participation of President Süleyman Demirel. The same statue was erected in the Hungarian-Turkish Friendship Park in Trabzon on June 7, 1995 as a symbol of friendship between two countries.

Sultan Selim The Grim

Selim I, the great Turkish sultan, served as the governor of Trabzon for 22 years between 1489 and 1511. He became the governor of the sanjak of Trabzon at the age of 19, and acted like a president rather than like a governor of a sanjak.

He even formed an army from the people of Trabzon against possible attacks to the sanjak. In 1491, he had the walls of Trabzon repaired, increased the number of his soldiers, and gave importance to the equipment of the soldiers. As a result of some conflicts around Trabzon, he carried out campaigns against Circassia and Georgia. Selim I, who served the longest as the governor of the sanjak of Trabzon, had an interest in literature, too. In his poems, he preferred the Persian language.

He is the only poet who did not have a collection of works in the Turkish language. The statue of this great Turkish sultan was erected in Ortahisar neighborhood of Trabzon in a ceremony on 27 September 2005.

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

40

Gülbaharhatun Camii

Yavuz Sultan Selimin annesi Gülbahar Hatun'un hatırası için Orta Hisar'ın batısında, Zağnos Köprüsü'nün yakınında bir külliye içerisinde yapılmıştır.

Külliye'den cami ile türbe günümüze gelebilmiş; imaret, medrese, hamam ve mektep yıkılmıştır. Kaynaklar bu eserin, 1514 yılında yaptırıldığını göstermektedir.

Caminin inşa kitabesi yoktur. Cami erken devir Osmanlı mimarisinde ayrı bir plan tipi oluşturan Zaviyeli Camiler grubuna girmektedir. Duvar işçiliği özenlidir. Pencereleler, son cemaat mahalli, kemerleri ve minarede koyu gri ve sarımsı beyaz taş kullanılmıştır.

Mihrap mermerden yapılmıştır. Kenar bordürleri sade, tepeliği bitkisel süslemelidir. Beşgen niş mukarnaslı bir kavsara ile son bulur. Köşeliklerinde ikiye kabara (gül bezek) motif yer alır. Minberde mermer olup sade bırakılmıştır. Caminin klasik dönem süslemeleri bozulmuştur. Bugünkü süslemeler son onarımlarda yapılmıştır.

Gülbaharhatun Mosque

In the memory of Gülbahar Hatun, mother of Sultan Selim the Grim, it was constructed within a külliye near the Zağnos Bridge on the west of Orta Hisar. Only a mosque and a tomb survived to the present, all other structures within the complex

such as soup kitchen, medrese, public bath and school were all ruined. Historic records reveal that the complex was put up in 1514 after the death of Gülbahar Hatun.

The mosque has no construction inscription and falls into the category of the Zaviyeli Mosques (built with a T shaped plan) of the early Ottoman Period. Its walls are of high quality workmanship. Windows, last public hall, arches and the minaret of the mosque were tiled with dark grey and yellowish white

bricks.

Prayer niche is built of marble. Its borders are simple whereas the top is decorated with plant motifs. The pentagonal niche ends with a vault designed in stalactite work. On each corner are two rosette motifs. Pulpit of the mosque is also simple which is built of marble.

Classical Period ornamentations of the mosque were ruined in time, and the mosque was restored to its present appearance

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

İskender Paşa Camii

Cami'nin H. 936, M.1529 tarihli inşa kitabesi cephedeki giriş kapısı üzerindedir. Ayrıca burada yapının bugünkü haline kavuştuğu 1882 yılı onarımına ait kitabe de bulunmaktadır.

Avlusunda yer alan medresesi yıkılmış, batı tarafındaki mezarlık kaldırılmıştır. Burada sa-

Iskender Pasha Mosque

Inscription over the entrance gate of the mosque dates back to 1529 (936 in Islamic Calendar). There is also one more inscription informing the restoration in 1882 which gave the mosque its present appearance.

The originality of the mosque which underwent many repairs and was enlarged with additions at various times was damaged. The medrese standing in the courtyard was ruined, and the graveyard to the west was removed, leaving only the grave of Iskender Pasha there.

The mosque features a high quality of stonework. Its minaret was built of bricks and coloured stones in a meshed style. The original plan of the mosque resembles that of the Yeşil Mosque

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

43

dece İskender Paşa'nın mezarı bırakılmıştır. Camiye değişik zamanlarda ilaveler yapılmış ve onarımlarla orijinalitesi bozulmuştur. Çok iyi bir taş işçiliğine sahiptir. Minare, tuğla ve renkli taşlarla alması tarzda yapılmıştır. Yapının esas planı İznik'teki Yeşil Camiye benzemektedir.

Mihrab ve mimber mermerden yapılmıştır. 19. Yüzyıl barok süslemelerine sahiptir. Üzerlerinde iri yapraklı kıvrım dallı bordürler, kartuşlar bulunmaktadır. Caminin içerisinde kalem işi süslemeler de bulunmaktadır.

Çarşı Camii

Trabzon'un Çarşı mahallesi Kemeraltı mevkiinde yer alır. Cami, uzun yıllar Trab-

zon'da valilik yapmış Hazinedarzade Osman Paşa tarafından H.1225, M.1839 yılında yaptırılmıştır.

Caminin kurulduğu saha eğimli olduğu için kuzey cephesinde son cemaat mahallinin altına

(Green Mosque) in İznik. Probably, the area with three parts on the front side was changed in repairs, and it was covered with a hip roof. The last public hall leads to a section at the centre of which is a dome supported by two columns to the south and is surrounded with side walls. This area was covered with vaults on the east and west. Main prayer hall is topped with a dome resting on pendentives.

The prayer niche and the pulpit are made of marble, and are decorated with the 19th century ornamentations in baroque style with large leafed curling branches and cartouches. Within the mosque are hand drawn ornamentations.

Çarşı Mosque

Located in Kemeraltı location in Çarşı Neighbourhood, Çarşı Mosque was built in 1839 (1225 acc. to the Islamic Calendar) by Hazinedarzade Osman Pasha who served as a governor for a long time in Trabzon.

Since the mosque was built on a sloping area, the place which re-mains under its last public hall on the northern side is reserved for shops. Çarşı Mosque is one of the biggest mosques in the city, is attractive for its stone works carved neatly. It is covered with a lead roof. On mouldings of windows and doors are borders in Baroque style.

Consisting of a main prayer hall and a last public section, the mosque is planned with an embankment wall below. Its last public section includes a portico

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

dükkanlar yerleştirilmiştir. Şehrin en büyük camisidir. Yapıda muntazam bir taş işçiliği göze çarpar.

Kapı ve pencere silmelerinde barok süslemeli bordürler görülür. Cami, son cemaat mahalli üç bölümlü, kubbeli dört sütunun arasında yerleştirilen ince perde duvarlı ampir bir revaktan meydana gelmektedir.

Erdoğdu Bey Camii

H.985 M.1577 yılında Trabzon Valisi Erdoğdu Bey tarafından, kendi ismi ile anılan Erdoğdu Mahallesi'nde yaptırılmıştır. Cami birçok onarım geçirmiş ve geniş ölçüde özelliklerini yitirmiştir.

Mihrap nişinin mukarnaslı bir kavsarası var-

with three parts which is placed among four domed columns.

Erdoğdu Bey Mosque

Built by Erdoğdu Bey, the governor of Trabzon in 1577, the mosque stands in the neighbourhood named as Erdoğdu Bey. It had undergone a number of restorations which damaged its originality on a large scale.

Screened and elevated loges at the entrance of the last public section and the main prayer hall are wooden, and connected with each other from the top. Its

prayer niche is vaulted in stalactite work, and each cusp is decorated with a rosette. On the upper side is an inscription which informs us that the mosque was repaired finally in 1899 (1317 in the Muslim Calendar). Its pulpit is wooden and decorated simply.

Yeni Cuma Mosque

dır. Köşeliklerde birer gül bezek ile üst kısımda yazı kuşağı yer alır. Burada bulunan H.1317, M.1899 tarihi caminin son onarımına aittir. Minber ahşap olup sade bırakılmıştır.

Yeni Cuma Camii

Trabzon'un kurtarıcı ve koruyucu azizi Eugenios'a ithaf edilmiştir. İlk kilisenin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Araştırmacılar ilk yapının bazilika olduğunu belirtmektedir. Ayrıca 1291 yılına ait bir kitabe bulunmuştur.

Yapının bugün narteksi yoktur. Üç nefli ve üç apsislidir. Orta apsisin dışında kartal ve Güvercin kabartmalarına yer verilmiştir. Trabzon'un fethinden sonra camiye çevrilen yapıya kuzey giriş kısmı ile minare ilave edilmiştir.

It was dedicated to Saint Eugenios, the saviour and the protector of Trabzon. It is not known when the church was first built. According to researchers, the first construction was a basilica. There is also an inscription dating from 1291.

The present building was probably built with a cruciform plan in the 14th century. Without a narthex, the building has three naves and three apses today.

Eagle and dove reliefs (excluding the middle apse), fresco traces and remains of ground

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

45

Büyük apsisten bir giriş daha açılmıştır. Taştan yapılan mihrap barok karakterlidir. Minberi ahşaptan yapılmış olup sade bırakılmıştır. Mahfilde iyi bir ahşap işçilik görülür. Bu ilavelerden başka caminin içinde çok değerli kalem işi süslemeler vardır.

Ortahisar Camii

Yapı altınbaşlı Meryem Kilisesi(Chrysokephalos) olarak adlandırılmıştır. Yapılışı 914 yılına kadar inmektedir. Bu yapının manastır içerisinde bazilikalı planlı olarak yapıldığı sanılmaktadır. Bugünkü planın esası 12. yüzyılda gerçekleştirilmiş olmalıdır.

Araştırmacılar yapının 6 esas onarım devri geçirdiğini belirtmişlerdir. Kuzey girişi 14. Yüzyılda inşa edilmiştir. Zamanında şehrin baş kilisesi, katedrali olduğu için yapının süslemesine önem verilmiştir.

Fetihten sonra camiye çevrilmiş ve belki de Fatih, ilk Cuma namazını bu-

mosaics are observed in this building which was converted into a mosque after the conquest of Trabzon. It was expanded with a minaret and two entrances one to the western side and other to the large apse. Its prayer niche is built of stone and reflects Baroque style whereas its pulpit is wooden and decorated simply. Screened and elevated loge of the mosque displays superior woodwork. Besides these additions, there are also very precious hand drawn ornamentations within the mosque. Writings and embroideries in other parts of the mosque that are in use were all renewed.

The Ortahisar Mosque

The structure which is formerly called as the Golden headed Virgin Mary Church is supposed to have been built with a basilica plan within a monastery. Its construction date goes back to the year 914. However, present plan of the structure dates back to the 12th century. Historic records reveal that the structure has experi-

CAMİLERİMİZ

MOSQUES

46

rada kılmıştır. Fatih Medresesi de yapıya bitişik olarak kurulmuştur. Türk devrinde caminin esas girişi kuzeye alınmış, güney duvarının ortasına bir mihrap yerleştirilmiş, minber konulmuş ve minare yapılmıştır.

Mihrap taştan yapılmış olup, zengin bir süslemeye sahiptir. Selçuklu örneklerini hatırlatmaktadır. Ceviz ağacından yapılmış minber değerli bir sanat eseridir. Günümüzde cami olarak kullanılan bina yabancıların en çok ziyaret ettikleri yerler arasında yer alır.

Tavanlı Camii

Trabzon'un tipik çatılı camilerinden birisidir. 1874 yılında Nemlizadeler tarafından yapılmıştır. Kalın taş duvarları özenli bir işçilik gösterir. Harimin giriş kısmı üzerinde ahşap mahfil yer almaktadır. Caminin aydınlatılması bütün cephelerdeki pencerelerle sağlanır. Taş mihrap bordürleri vazodan çıkan ağaçlar ve kıvrım dallarla kabartma olarak süslenmiştir. Min-

enced six major restoration periods. The structure with three naves has one apse that is round on the in-side and polygonal on the outside. It has also one interior and one exterior narthex. Northern entrance is built in the 14th century. With its high and 12 cornered tambour, the central dome rests on pendentives.

The structure was ornamented elaborately since it was the main church and cathedral of the city once in a time. Mosaic ornamentation in opus sectile style is seen on some of its walls and ground.

After the conquest of Trabzon, it was converted into a mosque, and it is believed that Sultan Mehmet The Conqueror had prayed the first friday pray-

T Ü R B E L E R

T O M B S

47

ber sade tutulmuştur. Harimin ahşap tavanı da or-tada göbeklidir.

Ahi Evren Dede

Camii

Trabzon'a hakim Boz-tepe semtinde yapılmış olan caminin tarihi bilin-memektedir. Şemsettin Sami'nin belirttiğine göre Sultan Orhan döneminde Ahi Evren'in bir derviş dergahı inşa ettirdiği bunun da bugünkü cami ve türbenin yerinde oldu-ğundan bahsetmektedir.

Komplekse ait kesin bir bilgimiz yoktur. Bu-rada aynı isimli bir cami inşa edildi. Ahi Evren Dede camisi Hacı Hakkı Baba'nın Abdulaziz dö-ne-minde H.1305 (1888) katkılarıyla tamir ettirile-rek günümüze ulaştırıl-

mıştır.

ing in this mosque. Medrese was built next to it. In the Ottoman Period, the main entrance to the mosque was moved to the north, a prayer niche was placed in the middle of the southern wall, and a pulpit and a minaret were added.

Prayer niche is wooden and ornamented richly. Borders with interlocking geometric motifs en-circling the prayer niche, stalac-tite styled niche and rosettes resemble works of the Seljuks. And its pulpit built of walnut tree is a precious work of art. This monument is one of the most vis-ited places in the city.

Tavanlı Mosque

Being one of the typical mosques with a roof in Trabzon, Tavanlı Mosque was built by the Nemlizade Family in 1874. Its walls are thick and of superior workmanship.

At the entrance of the main prayer hall, there is a screened and elevated loge built of wood. Lighting of the mosque is pro-vided by the windows on all sides. Stone borders of prayer niche are decorated with trees and curled branches. Its pulpit is decorated simply. Ceiling of the main prayer hall is wooden and with a central design.

Ahi Evren Dede Mosque

The construction date of Ahi Evren Dede Mos-que which is lo-cated in Boztepe Neighbourhood overlooking Trabzon is not known. On the other hand, ac-cording to historic records a dervish lodge was built on the site of today's mosque and tomb by Ahi Evren during the rule of Sul-tan Orhan, but there is not cer-tain information about this lodge complex. Later Ahi Evren Dede

TÜRBELER

TOMBS

48

Ahi Evren Dede Türbesi

Boztepe de bulunan Ahi Evren Dede Camii'nin bitişiğindedir. Kare planlı türbe, bir kubbe ile örtülüdür. H.1307 (1887-1888) yılları

rında Hacı Hakkı Baba tarafından onartılan bu türbe günümüzdeki halini almıştır. Ahi Evren Dede'nin mezarının (türbesinin içinde) yanında Hacı Hakkı Baba ve oğullarının mezarı da yer alır.

Gülbaharhatun Türbesi

Büyük İmaret (Hatuniye) Camii'nin doğusunda yer alır. Yavuz Sultan Selim'in annesi Gülbaharhatun için 1506 yılında yaptırılmıştır. Türbe iyi bir taş işçiliği gösterir. Sarımsı renkli kesme taşlardan inşa edilmiştir. Pencerelerinin tahfif (sağır) kemerlerinde olduğu gibi gri taşlar dekoratif olarak kullanılmıştır.

Sekizgen planlı türbe gövde üzerinde yine sekizgen bir kasnağa sahiptir. Kubbe sekiz köşeli olup, kurşunla kaplanmıştır.

Mosque was built on this site. It survived to the present since it was repaired by the efforts of Hacı Hakkı Baba in time of Sultan Abdülaziz in 1888 (1305 in Muslim Calendar).

Ahi Evren Dede Tomb

Adjacent to the Ahi Evren Dede Mosque, the tomb is square planned and covered with a dome. The tomb was restored to its present appearance upon the request of Hacı Hakkı Baba in 1887. It includes the graves of Hacı Hakkı Baba and his sons besides the grave of Ahi Evren Dede.

Gülbaharhatun Tomb

It is located to the east of Büyük İmaret (Hatuniye) Mosque. Built for Gülbahar Hatun, mother of Sultan Selim the Grim in 1506, the tomb was built of yellowish cut stones and displays superior quality of stonework. For decorative purpose, grey coloured stones were used on the arches of windows.

T Ü R B E L E R

T O M B S

49

Emir Mehmet Türbesi

Eski kabak meydanında Trabzon Lisesinin güneyinde yer alır. Kitabesinden 1523 yılında Emir Mehmet için yaptırıldığı anlaşılmıştır. Ancak, yakınındaki Kadiri Tekkesi (Hatuncuk Camii) Şeyhi Osman Baba da 1877 yılında bu türbeye defnedilmiştir.

Sekizgen Planlı türbe kesme taştan yapılmıştır. Girişi kuzeydoğudandır. Kapı ve pencereler sağır sivri kemerlere sahiptir. Kurşun kaplı kubbe sekizgen bir kasnak üzerine oturur.

Açık Türbe (Hamzapaşa Türbesi)

Küçük İmaret Mezarlığında Hamzapaşa Camisinin doğusunda yer alır. 18. yüzyıla tarihlenen altı köşeli baldaken bir türbedir. İçerisinde üç mezar bulunmaktadır. Bunlardan H.1148, M.1735 tarihli olan Hamza Paşa'ya aittir.

The tomb has an octagonal shaped plan, and an octagonal tambour. Its dome was again eight cornered, and covered by lead.

Emir Mehmet Tomb

To the south of Trabzon High School in old Kabak Square lies the Emir Mehmet Tomb, the inscription of which reveals that it was built for Emir Mehmet in 1523. However, Osman Baba who was the Sheikh of the nearby Kadiri lodge was also buried in this tomb in 1877.

With an octangular plan, Emir Mehmet

Tomb was built of hewn stone. The entrance is on the north-eastern side. Two windows open to the east and the west. Door and windows have sharply pointed arches. Its dome covered by lead stands on an octangular shaped tambour.

Açık Tomb (Hamzapaşa Tomb)

Hamzapaşa Tomb stands on the east of Hamzapaşa Mosque in the Küçük İmaret Graveyard. The tomb which dates back to the 18th century is hexagonal and canopied. It includes three graves, and one of these is the grave of Hamza Pasha.

TARİHİ KİLİSELER VE MANASTIRLAR

HISTORICAL CHURCHES & MONASTERIES

50

Santa Maria Kilisesi

Merkez Kemer kaya Mahallesi'nde bulunan yapı, Sultan Abdülmecit'in emirleriyle Trabzon'a gelen yabancılar için 1869-1874 tarihleri arasında yapılmıştır. Halen kenti ziyaret eden yabancıların ibadetlerini rahatlıkla yaptıkları bir dini merkez konumundadır.

Küçük Ayvasıl Kilisesi (St. Anna)

Şehrin en eski kiliselerinden birisidir. Üç nefli bir bazilikadır. Narteksi yoktur. Nefler içten ve dıştan yuvarlak planlıdır. Zemininde kriptası bulunur.

Giriş kapısında bir Bizans kabartması ile 884-885 tarihinde I. Basil zamanına ait onarım kitabesi bulunmaktadır. İçerisinde daha geç dönemlere ait fresk kalıntıları bulunmaktadır.

Vazelon Manastırı

Maçka ilçesinin Kiremitli köyünün 7 km batısında çam ormanlarının içerisinde bulunur. Bu manastırda da bir mağara ve ayazma vardır.

İlk manastır mağaranın önünde kurulmuştur. Bugün ayakta kalan mağaranın önündeki kilise ve keşiş odaları, 19. yüzyıla aittir.

Santa Maria Church

Located in the Kemer kaya Neighbourhood, the church was built for the foreign citizens around 1869 and 1874 upon the order of Sultan Abdülmecit. Since then, the church has still been used for worship by foreign citizens and visitors.

Saint Anna Church (Küçük Ayvasıl Church)

Being one of the oldest churches in the city, Saint Anna Church is in the shape of a basilica with three naves which are round on both inside and outside. The church does not include any narthex. On its ground, there is a crypt. Two T-shaped pillars and two columns with Ion capitals are seen in the church. Over the entrance gate are a Byzantine relief and an inscription informing that the church was repaired in 884-885 during Basil the 1st. Fresco remains from later periods are also seen in the church.

Vazelon Monastery

The monastery is located among pine trees, 7 km west from Kiremitli village in Maçka district. On the area, there is a

TARİHİ KİLİSELER VE MANASTIRLAR

HISTORICAL CHURCHES & MONASTERIES

51

Kaymaklı Manastırı

Trabzon'un 3 km güneydoğusunda Boztepe'nin Değirmendere vadisine bakan yakasında kurulmuştur. 1424 yılında inşa edilmiştir. Yapı- lar topluluğu dikdörtgen alan içerisinde, ortada

tek apsisli kilise, kuzey batıda çan kulesi, güney doğuda ise küçük bir şapel ve manastır hücrelerinden oluşmaktadır. Manastır yapı- ları birçok defa onarım görmüştür. Kilise içerisindeki freskler 18. yüzyıla tarihlenmektedir.

Kızlar (Panagia Theokephastos) Manastırı

Boztepe'nin yama- cında şehre hakim bir mevkide ku- rulmuştur. İki teras üzerine inşaa edilen manastır kom- pleksi yüksek bir koruma duvarı ile çev- rilmiştir.

Manastır III. Alexios za-

cave and a water spring.

The monastery was first built in front of the cave. Church and the rooms of the monks in front of the cave which has sur- vived to the present date back to the 19th century.

Kaymaklı Monastery

The monastery stands on an area which overlooks the Değirmendere Valley in Boztepe Neighbour- hood, 3 km to the

southeast from Trab- zon. It was built in 1424. The building complex lies on a rectan- gular area including a church in the middle with single apse, a bell

tower to the northwest, and a small chapel and monastic cells to the southeast. All these build- ings within the monastery have experienced a number of repairs. Frescoes decorating the church date back to the 18th century.

Panagia Theokephastos Monastery (Kızlar Manastırı)

The monastery complex standing on a slope of Boztepe Hill overlooks the city. It was built during the rule of Alexios the 3rd (1349-1390), and underwent re- pairs for a few times. Its present appearance dates from the 19th century. Spreading over two ter- races, the complex was encircled with a protective wall. It includes a rock church to the south with holly water spring, and a chapel

TARİHİ KİLİSELER VE MANASTIRLAR

HISTORICAL CHURCHES & MONASTERIES

52

manında (1349-1390) kurulmuş birkaç defa onarılmış son şeklini 19. yüzyılda almıştır. İlk olarak güneyde içinde kutsal su bulunan kaya kilisesi ve onun girişindeki şapel ve birkaç hücreden ibarettir.

Kaya kilisesinin içerisinde kitabeler ve Alexios III karısı Theodora ve annesi Eirene'nin portreleri yer almaktadır.

Kuştul Manastırı

Peristera adıyla anılan manastır, 8. yüzyılın ortalarında Maçka'nın Şimşirli Köyü yakınlarında, kurulmuş ve daha sonra gelişmiştir. Günümüze ancak manastırın temelleri ulaşabilmiştir.

and some monastic cells at the entrance of the church.

Inside the church, there are inscriptions and portrays of Alexios the 3rd, his wife Theodora and his mother Eirene.

Kuştul Monastery

It is known as Peristera. This Monastery was built nearby the Şimşirli village in Maçka district in the middle of the 8th century. Only the base of the church has survived to the present.

HANLAR INNS

53

Bedesten

Trabzon çarşısının merkezinde yer alan 16. yy Osmanlı eseri Bedesten, şehrin en eski ticaret yapısıdır. Dıştan 20.60 x 22.60 m boyutlarıyla kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Türk Bedestenleri içerisinde tek kubbeli olan tek örnektir. Ayrıca yapı Gülbaharhatun Vakıfları arasında gösterilmiştir.

Taşhan

Osmanlı dönemi avlulu, ilk şehir hanlarının güzel bir örneğidir. Kaynaklara göre 1531-1533 yılları arasında Trabzon Valisi İskenderpaşa tarafından yaptırılmıştır. Muhtelif zamanda yapılan onarımlarla günümüze gelmiştir. Kuzey cephesine geç devir dükkanları eklenmiştir. Duvarlar düzgün yontu taştan olup, revak kemerleri ve tonoz örtü tuğladır.

Vakıf Han (Gön Han, Attar Han)

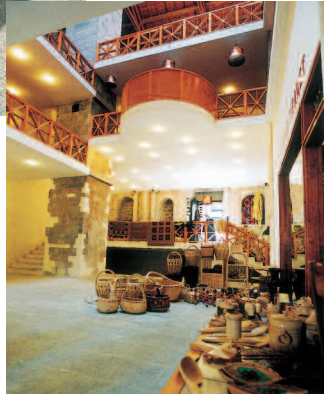
Bedestenin kuzey batısında yer alır. Üç katlı avlulu bir handır. Birlikte inşa edildiği güneydoğu kısmındaki caminin şadırvanı üzerindeki kitabeye göre Hicri 1196 Miladi 1781 yılında

Bedesten (Covered Bazaar)

Located in the centre of Trabzon's bazaar, Bedesten is the oldest commercial building of the city. It is rectangular planned with its dimensions 20.60 x 22.60 m. The bedesten is shown among the foundations of Gülbahar Hatun in historic records. Therefore, it can be dated back to the end of the 15th century.

Taşhan

Taşhan exemplifies best the Ottoman Period inns built with two storeys and a courtyard. Records reveal that it was built by Is-kender

Pasha, the governor of Trabzon around 1531 and 1533. The inn which has experienced various repairs at different times has survived to the present. The north side was expanded with shops later. Walls of Taşhan are built of smooth hewn stone whereas arches of its portico and vaults are of bricks.

Vakıf Han

To the northwest of the Bedesten is Vakıf Han which in-

HANLAR INNS

54

cludes three storeys and a courtyard. Vakıf Han and the mosque on the southeast were both put up in 1781 by a charitable citizen, Hacı Yahya according to the inscription of the fountain in the mosque's courtyard.

Entrance to the ground floor is from the east.

Hacı Yahya adında bir hayır sever tarafından yaptırılmıştır.

Zemin katın esas girişi doğudandır. Birinci katın girişi güneydedir. Bu katta cephede dört dükkan, şadırvan ve caminin giriş kapısı bulunmaktadır. Kuzeyde orta kısımda bir eyvan yer alır. İkinci katta revaklı avlu odaları ve cami bulunmaktadır. Bu caminin güneydoğu köşesindeki minaresi yıkılmıştır.

Alaca Han

Bakırcılar Semtinde avlulu üç katlı bir handır. Kesin yapılış tarihi bilinmemektedir. Yakınındaki Alaca Hamam ile birlikte 18. yüzyıla tarihlenmektedir.

Bütünyle dikdörtgen planlı han, iyi bir taş işçiliği gösterir. Örtüsü alaturka kiremittir. Ana giriş kapısı batı cephesinin ortasındadır. Revak'lı avlunun çevresinde odalar sıralanmıştır. Zemin katta depolar 1 ve 2. katlarda odalar yer almaktadır.

Open courtyard is surrounded by a portico and rooms behind it. First floor is accessed by an entrance gate on the south. On this floor is entrance to the mosque, four shops and a fountain.

Rooms lined up around the courtyard are in different sizes. There is a vaulted room in the middle on the northern side. On the second floor are rooms with porticos and a mosque. Its minaret is on the southeast corner was ruined in time.

Alaca Han

Three storied Alaca Han is located in Bakırcılar Neighbourhood. Its construction date is unknown; however, the inn and the nearby bath, Alaca Hamam are both dated back to the 18th century in historic records. Rectangular planned inn displays a fine quality of stonework. It was covered with gutter tiles. All sides of the inn are buildings. The main entrance gate is in the middle of the western side. Its courtyard by a portico is surrounded by rooms. Storehouses are on the ground floor, and rooms are on the first and second floors.

HAMAMLAR

BATHS

55

Paşa Hamamı

Çarşı Camisinin güneyinde yer alan bir çift hamamdır. İskenderpaşa'nın vakıfları arasında adı geçmektedir. 1521-1533 yılları arasında yapılmış olmalıdır. Erkekler kısmı batı tarafındadır. Bu kısım soyunmalık soğukluk ve dikdörtgen planlı sıcaklıktan meydana gelir. Kadınlar kısmı da soyunmalık soğukluk ve iki hücreden ibaret sıcaklıktan oluşmaktadır.

Meydan Hamamı

19. yüzyılın sonlarında kazazedeler tarafından yaptırılmış bir çift hamamdır. Erkekler bölümü doğudadır. Soyunmalık kısmı orijinalliğini korur. Soğukluktan sonra ılıkliğe girilir. Sıcaklık kısmında dört eyvanlı köşe hücreli plan uygula-

Paşa Hamam

To the south of Çarşı Mosque lies Paşa Hamam which is a double bath. Since Paşa Hamam is supposed to have been one of the foundations of İskender Pasha, its construction date should be between 1521 and 1523. On the west side is the section for men. This section includes a frigidarium (cold room), a rectangular planned caldarium (hot room) with two cells and a dressing room. Women's section also consists of a dressing room, a frigidarium and a caldarium with two cells.

Meydan Hamam

Meydan Bath is a double bath which was built by the Kazazade Family towards the end of the 19th century. Men's section stands on the east. This section includes a dressing room, frigidarium, tepidarium (cool room) and caldarium. The dressing room preserves its originality. Tepidarium is accessed by frigidarium. Caldarium includes four rooms enclosing vaulted niches. Walls of bathing cubicles on the east are not constructed. Women's section is

in the direction of northern south. This section consists of a dressing room, a frigidarium and a caldarium which is constructed to a plan like a cross including four rooms with vaulted niches.

lanmıştır. Kadınlar bölümü kuzey-güney doğrultusunda uzanır. Soyunmalık soğukluk ve sıcaklık kısımlarından meydana gelir.

Sekiz Direkli Hamam

Pazarkapı mahallesinde yer alır. Trabzon Belediyesiince onarılmış kuzeyindeki soyunmalı

HAMAMLAR BATHS

56

Sekiz Direkli Hamam (Eight Columned Bath)

Sekiz Direkli Hamam, which is located in Pazarkapı Neighbourhood, has been repaired by the Trabzon Governorship, and its

kısmı yeniden yapılmıştır. Soyunmalığının güney köşesinden soğukluğa girilir. Sıcaklık bölümü kare planlıdır. Köşelere yerleştirilmiş duvar yükseklikleri 2.5 m olan dört halveti vardır.

Ortada sekizgen göbek taşı ve etrafında yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanan sekiz sütün sekiz-gen planlı kubbemsi bir tonozu taşır. Bu tonozla yan duvarlar arasındaki boşluk çepçevre beşik tonozla örtülmüştür. Selçuklu Hamamı olarak adlandırılan yapı 18.yy mimari özelliklerini yansıtmaktadır.

dressng room was reconstructed. Frigidarium is accessed from the south corner of the dressing room. Caldarium is square, and includes four bathing cubicles placed on the corners. The height of each cubicle is 2.5 meters. In the middle is an octagonal navel stone. Eight columns that are connected to each other with arches encircle the navel stone, and support a domelike vault at the top. This domelike vault and the spaces among the side walls are covered with a barrel vault all round. The construction date of the bath is contradictory. It is supposed to have been a Seljuk Bath in some of the records; however it should be dated back to the 18th century in terms of the architectural features.

ÇEŞMELELER FOUNTAINS

58

Çeşmeler

Trabzon suları ve çeşmeleri bakımından da zengindir. Şehirde Osmanlı döneminde kaynak sularından beslenen 100'e yakın çeşme yapılmıştır. İskenderpaşa Çeşmesi Kabakmeydanı, Şadırvanı, Seyyit Mehmet Çeşmesi ve Abdullah Paşa Çeşmesi önemli çeşmelerdendir.

Abdullahpaşa Çeşmesi

Zağnospaşa Kulesinin doğu girişinde yer alır. Çeşme zamanında bugünkü Taksim Meydanındaki su maksemnin önünde inşa edilmişti. Caddeler genişletilirken sökülerek bugünkü yerine yerleştirilmiştir.

Çeşme, Trabzon Valisi Haznedar Abdullahpaşa tarafından 1844 yılında mermerden yaptırılmıştır. Diktörtgen formlu cephe, düz sütuncelerle sınırlandırılmış birkaç kademeli saçak ve süslemeli taç kısmından meydana gelmektedir. Aynalık kısmının üzerinde dokuz satır halinde 18 beyitten oluşan farsça kitabesi bulunmaktadır. Ampir üsluptaki çeşmelerin güzel örneklerinden birisidir.

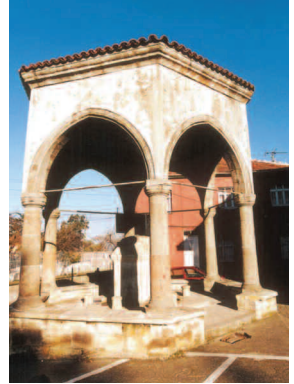

Fountains

The city is also abundant in fountains and water sources. Nearly 100 fountains fed by springs were built during the Otto-man Period. İskenderpaşa Fountain, Kabak-meydanı Fountain (used for ablution), Seyit Mehmet Fountain and Abdullah Paşa Fountain are among the historic fountains.

Abdullah Paşa Fountain

Abdullah Paşa Fountain was formerly built in front of the underground water storage in today's Taksim square. Due to a

road widening project there, the fountain was moved to its present location which is at the eastern entrance gate of Zağnospaşa Tower. Trabzon Governor Haznedar Abdullah Pasha had it built in 1844. This marble fountain with its rectangular shaped façade includes a decorative crown and a few eaves in grades limited with colonnettes. Below its crown is a Farsian inscription consisting of 18 couplets in 9 lines. It exemplifies the Empire style fountains.

KÖPRÜLER

BRIDGES

59

Tabakhane Köprüsü

Ortahisarın doğusunda Kuzgun Dere üzerinde kurulmuştur. Birçok onarım ve genişletme ile günümüze gelebilmiştir. İlk kuruluşu Roma dönemine I. yüzyıla kadar inmektedir. Evliya Çelebi köprüünün Karakoyunluların yapısı olduğunu yazar. Bugünkü haliyle Osmanlı yapısidir ve son şekline 19.yüzyılda kavuşmuştur.

Zağnospaşa Köprüsü

Zindan Kapı ile İmaret Kapısını birbirine bağlar, üstüste kemerli iki gözü olan bir köprüdür. Tarihi kaynaklar bunun yerinde iner kalkar ahşap bir köprüünün varlığından sözederler.

Bununla birlikte köprü ayaklarında Roma ve Bizans işçiliği görülmektedir. Araştırmacılar, köprüde dört yapı evresi tespit etmişlerdir. 15.yüzyılda Zağnos Paşa'nın onarımından sonra da köprü elden geçirilmiştir.

Değirmendere Köprüsü

1891 tarihinde Nemlizadeler tarafından yaptırılmış dört gözlü bir köprüdür. Ayrıca batı tarafında birde tahliye kemeri bulunur.

Zağnos Burcu

II Aleksios döneminde kesme taştan dörtgen planlı burç bir süre zindan olarak kullanılmış ve Zağnos Burcu olarak bilinmektedir.

Tabakhane Bridge

Spanning the Kuzgun Stream on the south of Ortahisar district, the bridge survived to the present due to the repairs and ex-pansions. Its first construction date stretches far back to the Roman Period, 1st century AD. Famous traveller Evliya Çelebi states in his travel book that this bridge was built by the Karakoyunlu Turkish Tribe. However, the bridge was given its last appearance by the Ottomans in the 19th century.

Zağnospaşa Bridge

Zağnospaşa Bridge links the Zindan Gate with the İmaret Gate. It has two arches, one on top of the other. Roman and Byzantine workmanship is observed on piers of the bridge. Historic records mention about the existence of a wooden draw-bridge on the site of this

bridge. Researchers reveal that the bridge consists of 4 construction layers. It was also repaired again after the repair of Zağnos Pasha in the 15th century.

Değirmendere Bridge

Built by the Nemlizade Family in 1891, the bridge is four arched. There is also one more arch for discharging on its western side.

Zağnos Bastion

Zağnos Bastion was built of hewn stone with a quadrangular plan in time of Alexios the 2nd. It was used as a dungeon for a while.

KONAKLAR VE EVLER

MANSIONS AND HOUSES

61

Memişağa (Kastel) Konağı

Sürmene ilçesinin 4 km doğusunda ana yolun üzerinde yer almaktadır. İki katlı ve büyük bir bölümü taştan yapılmış olan kona, ahşap işçiliği ile ünlüdür. Yapılış tarihi bilinmemekle birlikte 18. Yüzyıla tarihlenmektedir.

Yarımbıykoğlu Evi

Pazarkapı Mahallesinde Kundupoğlu sokaktadır. 2 katlı dış sofalı planlı bir evdir. 1706 yılında yapıldığını kitabesinden öğreniyoruz.

Memişağa (Kastel) Mansion

Memişağa Mansion is located to 4 km east of the Sürmene district on the main highway. Major part of the mansion was stone, but it is famous for its woodwork and it is two storeyed. It is supposed to have been dated back to the 18th century.

Yarımbıykoğlu

House

It is in the Pazarkapı Neighbourhood. This two storied house has an outer hall. Its inscription informs us that it was built in 1706.

Kundupoğlu House

It is located to the south of Yarımbıykoğlu House. Small part of the house has survived to the present day. Dating back to the 18th century, it was originally planned with an outer hall. Upper room which has been repaired recently has plaster, wood carving and handpainting ornamentations.

Çakırağa Mansion

Çakırağa Mansion located in the Sariağaç Village of Hayrat District was built by İsmail Aga in 1821. Ground floor is built of hewn stone, and consists of a pantry, a warehouse and a win-

Kundupoğlu Evi

Yarımbıykoğlu evinin güneyinde yer alır. Sadece bir kısmı ayakta kalmıştır. Zamanında dış sofalı planlıydı. Bugün onarılan fevkani, üst oda alçı, ahşap oyma ve kalem işi süslemelere sahiptir. 18. yüzyıla tarihlenmektedir.

Çakırağa Konağı

Trabzon'un Hayrat ilçesi'nin Sariağaç köyünde bulunan konak İsmail ağa tarafından H.1237 (1821) yılında yaptırılmıştır. Konağın zemin katı kesme taş olup, kış odası, kiler ve ambar burada yer almaktadır.

Çakırağa konağı, 1979 yılında Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce onarılarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Nemlizade Konağı

Gazi Paşa Mahallesi'nde, Nemlizade Hacı Ahmet Efendi tarafından yapımına başlanmış, 1892 yılında tamamlanmıştır. Harem-Se-

KONAKLAR VE EVLER

MANSIONS AND HOUSES

ter room. The number of rooms on the second floor, which is covered with wood, in Baghdadi style is not known.

Thanks to the restorations by the General Directorate of Ancient Works and Museums in 1979, the mansion has survived to the present day.

Nemlizade

Mansion

The construction of this mansion was started by Nemlizade Hacı Ahmet Efendi in Gazi Paşa Neighbourhood and completed in 1892.

The mansion which includes four storied and separate quarters for women and men reflects the European style of that period. Wall panels with Kütahya tiles decorate the living room and other rooms on the women quarter's ground floor.

lamlık bölümlerden oluşan dört katlı, dönemin Avrupalı üsluplarını yansıtan bir yapıdır. Haremlik bölümünün zemin kat salon ve odalarında Kütahya çinileriyle oluşturulmuş panolar bulunmaktadır.

Orta Mahalle - Akçaabat Evleri

Anadolunun kimi bölgeleri "Örnek Evler" niteliğini taşıyan mimari örnekler açısından günümüze kadar önemli değişiklikler geçirmeden gelebilmiştir. Bu yerleşmeler arasında Akçaabat Orta Mahalle Evleri Karadeniz Bölgesinde en önde gelenlerden birisi olarak sayılabilir.

KONAKLAR VE EVLER

MANSIONS AND HOUSES

Ortahisar Evleri

Eski Türk evlerini ön plana çıkartan en önemli unsur geleneksel mimari tarzındaki fonksiyonellik ve estetikdir. Bu evler bir yandan kentsel konumlarıyla diğer yandan mimarileriyle dikkate değerdirler. Eski Türk evleri yüzlerce yıllık bir süreçte oluşan Türk kent kültürünün günümüzde yaşamaya devam eden en önemli yapı taşlarıdır. Ortahisar Zağnos vadisi boyunca bulunan tarihi kentsel dönüşüm projesiyle ön plana çıkartılmıştır.

Akçaabat Orta Mahalle (District)

Some of the settlement areas in Turkey which feature sample houses have survived to the present day without important changes. Akçaabat-Orta Neighbourhood is a remarkable one among these areas in the Black Sea Region.

Ortahisar Houses

What makes Ortahisar Houses in Trabzon built according to traditional Turkish architecture. These houses are very specific considering their urban structures and their architectures. Old houses are the structural cornerstones of Turkish urban culture which formed in hundreds of years and are still living at the present day. Along with Ortahisar Touristic Purpose Special Planning Region and Zağnos Valley the touristical monuments, however the fortress and Turkish Architectural structure have been revealed.

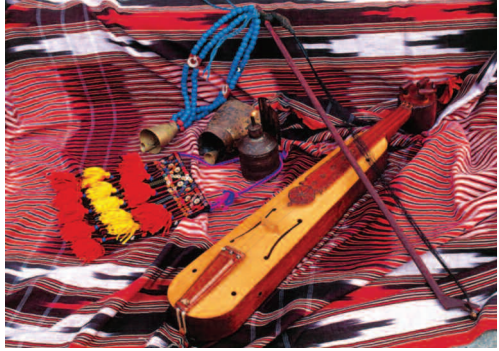

KEMENÇE-HORON-FUTBOL

KEMENÇE-FOLK DANCE-FOOTBAL

Kemençe

Ağaçtan yapılan üç telli ve yaylı bir müzik aletidir. Kemençe üzerinde nota yerlerini belirleyen ve parmakların kapak tahtasına değmesini önleyen "Kratav" bulunur. Kemençenin telleri çeliktir ve yayı bir demet at kuyruğundan oluşur. Oldukça ritmik bir çalış şekline sahiptir.

Horon

Hareketli, kıvrak, canlı bir oyun olan horonda insan vücudunun tüm organları hareket eder. Kemençe eşliğinde oynanır ve denizin dalgasını, yağmurun yağışını, doğa ile mücadeleyi sembolize eder.

Kemençe (Musical Instrument)

Peculiar to the Black Sea Region, Kemençe is a musical instrument with three strings, and is made of wood. On kemençe, there is a 'kravat' which determines the

notes and prevents fingers touching to the front part. Its strings are steel, and its bow is consisted of a bundle of horse tail hair.

Futbol

Trabzon'da spor denince şüphesiz akla futbol gelir. Trabzonspor ülkemizde ve Avrupa da elde ettiği başarılarından dolayı ilimizin ve ülkemizin tanıtımında önemli rol oynamaktadır.

Horon Folk Dance

Horon which is accompanied by kemençe is a lively folk dance, and it portrays struggle with nature, waves on the sea, and rain.

Football

Football is the major sports activity in the city. Trabzonspor Sports Club plays a significant role in the introduction of the city and the country due to its successes gained in the country and the world.

YAYLALAR

HIGH PLATEAUS

69

Trabzon Yaylaları

Trabzon yaylaları sahip olduğu güzellikleri ve yeşillikleri sadece bol yağmuruna değil, nemli ve sisli havasına borçludur. Yaylalar, mevsimin en sıcak günlerinde büyüleyici güzelliklerini ve sahip olduğu manzaraları, ormandaki yaban hayatını gözetleme ve foto-safari imkanlarını ziyaretçilerine sunar.

High Plateaus Of Trabzon

Thanks to its rainy, humid and foggy climatic conditions, the plateaus in Trabzon offer visitors a different beauty of nature in each tone of green besides opportunities for photo safari and observing wildlife.

Yayla Evleri

Yayla evleri dağınık ve geliş güzel bir görünüm içerisindedir. Fakat ayrıntılara inildiğinde bu düzenin işlevlerini en uygun biçimde karşılayacak türde geliştiği açıklıkla görülür. Bu evlerin doğa ile ilişkileri yayla evlerinin değişmeyen özellikleridir.

Lapazan Yaylası

27 km'lik bir sitablize yolla ulaşılabilen yayla, Gürgenaç köyünün güneyinde ve denizden mesafesi 2200 metredir. Alt yapısının ol-

Plateau Houses

These houses look like scattered all over the plateau randomly. However, such kind of settlement was planned for a more functional life on a plateau. The most constant characteristic of these houses is the relation with the natural surrounding.

Lapazan Plateau

Reached by a 27 km long stabilized road, Lapazan Plateau is located to the south of the village of Gürgenaç. It is at a distance of 2200 meter from the seaside. Without any infrastructure systems, the plateau is ideal for becoming one with nature. But visitors are suggested to bring their sleeping bags, food and drinks.

YAYLALAR

HIGH PLATEAUS

71

madığı yaylada ziyaretçilere uyku setlerini, yiyecek ve içeceklerini yanlarına almalarını öneriyoruz.

Çaykara Sultanmurat Yaylası

Trabzon İli Çaykara İlçesine 25 km mesafede olan ve Aydıntepe'nin 54 km kuzeybatısında bulunan Sultanmurat Yaylasında elektrik, içme suyu, ve wc bulunmaktadır. 1. Dünya Savaşından kalma siperler ve şehit mezarlarını her yıl binlerce insan ziyaret etmektedir.

Maçka Çakırgöl Yaylası

Maçka-Meryemana (Sumela) yolundan 13 km mesafede ve denizden uzaklığı 2504 m olan yayla çevresinde Armutluk, Kırantaş, Akarsu, Aykarsa, Livayda, Kurugöl, Mesaraş, Furnoba, Kasapoğlu, Camiboğazi, Ortaoba, ve Dereboyu yaylaları mevcuttur.

Harmantepe Yaylası

Köprübaşı İlçesi Yeşilyurt Beldesi sınırları içerisinde bulunan Harmantepe Yaylasında 1.

Çaykara Sultanmurat Plateau

The plateau at a distance of 25 km from Çaykara district (54 km northwest from Aydıntepe) draws thousands of visitors every year because of military trenches from the World War I, and the martyrs' cemetery. Electricity, drinking water and toilets are available on the plateau.

Harmantepe Plateau

Harmantepe plateau lies within the borders of Yeşil-yurt location of Köprübaşı district. This plateau is home to the military trenches from the World War I and martyrs' cemeteries, and is a worth seeing spot. A commemoration ceremony is held on June 29 every year.

Maçka-Çakırgöl High Plateau

With a distance of 13 km from Maçka-Meryemana road (leading to Sumela Monastery) and 2504 meters from the sea-side, the plateau is surrounded by various plateaus such as Armutluk, Kırantaş, Akarsu, Livayda, Kurugöl, Mesaraş, Furnoba, Kasapoğlu, Camiboğazi, Ortaoba and Dereboyu.

Düzköy Plateau (Haçka Obası)

The plateau is at an altitude of 1900 meters, and reached by a 12 km dirt road from Düzköy district to the south. Electricity, water springs, postal service, butcher, greengrocer, bakery and pension are all available on the plateau.

Sisdağı Plateau

With an altitude of 2182 m, the plateau can be reached after a distance of 25 km on Erikbeli Tourism Centre road. This plateau offers various infrastructure ser-

YAYLALAR

HIGH PLATEAUS & FAUNA&FLORA

Dünya Savaşından kalma siperler ve şehit mezarları vardır. Her yıl 29 Haziran tarihinde anma günü tertip edilir. Cösk tepesi görülmeye değer yerlerden birisidir.

Düzköy (Haçka Obası) Yaylası

1900m yükseklikteki yaylaya Düzköy ilçesinden güneye 12 km toprak yolla ulaşmak mümkündür. Elektrik, PTT, çeşme, gibi altyapıya sahip olan yaylada, kasap, manav, fırın, ve pansiyon mevcuttur.

Sisdağı Yaylası

2182 m. yükseklikte bulunan yaylaya Erikbeli Turizm Merkezi yolundan 25 km geçerek varılabilir. Burada çeşitli altyapı hizmetleri mevcuttur.

Fauna-Flora

Bölgemiz; ormanlar, yeşil alanlar, bitki türleri ve yaban hayatı bakımından oldukça zengin bir coğrafyaya sahiptir. Hemen hemen her türlü ağaç ve bitki türünün yetişmesi ve yaban hayvanlarının barınabilmeleri için elverişlidir. Ormanlarımızda, Ladin, Köknar, Kayın, Sarıçam, Kızılağaç, Kestane gibi ağaç çeşitleri yetişebilmektedir.

İlimiz ve bölgemiz sınırları dâhilinde bulunan ormanlık alanlarımız; yırtıcı kuşlar, kurt, çakal, boz ayı, tilki, domuz, çengel boynuzlu dağ keçisi, vaşak, karaca vb. gibi hayvan türlerinin ev sahipliği yapmaktadır. Bitki çeşitliliği bakımından, Türkiye genelinde yetişen 2500 bitki türünün yetişmesine elverişli olmakla birlikte bölgeye has 440 çeşit bitki türü de mevcuttur.

vices.

Fauna-Flora

Trabzon's geography ensures a stunning range of plant species and wildlife. Nearly all tree and plant species can be raised here. Among the common tree species

in the city are the spruce, fir, beech, Scotch pine and other trees. 2500 plant species grown in Turkey can also be grown in Trabzon besides 440 plant species peculiar to the region. Forest areas in the city shelter various animals such as wild birds, wolf, jackal, brown bear, fox, pig, mountain goat with transverse horns, lynx, and roe deer.

TURİZM MERKEZLERİ

TOURISM CENTERS

78

Araklı-Pazarcık Turizm Merkezi

Karadere güzergahında Araklı'nın 43 km güneyindedir. Yağmurdere üzerinden Gümüşhane'ye Aydıntepe üzerinden de Bayburt'a ulaşan yolların geçtiği bir yayla köy merkezidir. Telefon ve alışveriş imkanları mevcuttur.

Araklı-Yeşilyurt-Yılantaş Turizm Merkezi

Trabzon'a 64 İlçe merkezine 33 km mesafede bulunan yayla 10 km'lik bir stabilize yolla Yeşilyurt Beldesine bağlanır.

Maçka-Şolma Turizm Merkezi

Maçka ilçesinin güney çıkışından başlayarak 22 km'lik toprak yolla Mağura Yaylası üzerinden bu yaylaya ulaşılır. 1850 m. yüksekliğindeki yaylada, bakkal, kasap, kahvehane ve telefon hizmetleri vardır.

Akçaabat-Karadağ Turizm Merkezi

Vakfikebir ve Akçaabat-Düzköy yolundan ulaşılabilen bir yayladır. Yolu düşük nitelikte olup, yayla adını 1946 m'lik Karadağ Tepesinden almıştır. Yayla merkezinde bakkal, kahvehane, lokanta, fırın hizmetleri mevcuttur.

Araklı-Pazarcık Tourism Centre:

43 km south from Araklı on the route to Karadere, Araklı-Pazarcık Tourism Centre is a plateau village. It can be reached via Yağmurdere road to Gümüşhane, and via Aydıntepe road to Bayburt. Telephone and shopping opportunities are available.

Araklı-Yeşilyurt-Yılantaş Tourism Centre

This tourism centre which is at a distance of 64 km from Trabzon and 33 km from the district centre is linked to Yeşilyurt location with a 10 km stabilized road.

Maçka-Şolma Tourism Centre

A 22 km long dirt road from the southern side of Maçka district leads to this plateau centre through Mağura plateau. With an 1850 meter high altitude, the

TURİZM MERKEZLERİ

TOURISM CENTERS

79

Trabzon-Tonya-Armutlu-Gümüşhane-Kürtün-Erikbeli Turizm Merkezi

Tonya'dan 25 km ve Şalpazarı'ndan 34 km lik yolla ulaşılır. 1800 rakımlı bir yayla olup, fırın, kahvehane, bakkal ve telefon hizmetleri mevcuttur.

Araklı Turizm Merkezi

Trabzon'a 30 km mesafede olup, coğrafi konumu ile ilimizin önemli turizm potansiyeline sahip bir alandır.

plateau offers telephone, grocery, and butchery services.

Akçaabat-Karadağ Tourism Centre

The plateau which derives its name from 1946 meter high Karadağ Hill can be reached by Vakfikebir, and Akçaabat-Düzköy dirt roads. Plateau centre includes a grocer, a restaurant, a café and a bakery shop.

Trabzon-Tonya-Armutlu Gümüşhane-Kürtün Erikbeli- Tourism Centre

Reached by a 25 km long road from Tonya and a 34 km long road from Şalpazarı, the plateau is at an altitude of 1800 m. Bakery, café, grocery and telephone are all available in the plateau.

Araklı Tourism Center

Here is the place where it has beatiful attractions because of geographical location

GÖLLER-MAĞARALAR

LAKES-CAVES

82

Uzungöl

Haldizen deresi vadisinde heyelan onucu dere yatağının tabii baraj şeklinde kapanmasıyla oluşan göl, çevresindeki ladin ormanları ile çe-

kici bir peyzaj sergiler. Trabzon'a 99, Çaykara ilçesine 19 kilometrelik bir mesafede olan göl "Uzungöl" olarak bilinmektedir.

Sera Gölü

Trabzon'un batısındaki Sera deresi üzerinde, Yıldızlı Beldesi sınırları içerisinde kıyından 1 km içerde bulunmaktadır. Dağ yamacının, 20 Şubat 1950'de kayması ile oluşan bir baraj gölüdür. Barajın arkasında vadi boyunca 4 km'lik bir uzunluk gösterir. Genişliği 150-200 m arasında değişir. Gölü oluşturan toprak, baraj olduğu tarihten bu yana aşındığı için su yüzeyi yavaş yavaş azalmaktadır.

Çalköy Mağarası

İlimiz Düzköy İlçesinin 5 km güney kapısında denizden 1050 m yükseklikte olup, aydın-

Lake Uzungöl

Lake Uzungöl with the surrounding spruce forests offers extraordinary landscapes to visitors. It was formed by a landslide making the stream bed to become a natural dam in the valley of Haldizen Stream. The lake is at a distance of 99 km from Trabzon and 19 km from Çaykara district.

Lake Sera

Over the Sera Stream to the west of Trabzon and 1 kms inside to the coast is Lake Sera. It is a dam lake which was formed as a result of a landslide of a slope on February 20, 1950.

The lake is located in Sera subdistrict, nearly 4-5 km inside from Akçaabat road. It spreads over a 4 km long area along the valley behind the Dam, and its width ranges from 150 m to 200 m. Water level of the lake has been being decreased slowly due to the erosion of this soil dam which formed it.

Çalköy Cave

With an altitude of 1050 meter high, Çalköy Cave is 5 km south to Düzköy district. Tour platforms with adequate lighting have been completed. Due to the dolines in contact with the outer atmosphere, air circulation in the

Fotoğraf: Hasan Günher

Trabzon'un doğal turizm merkezlerinden Uzungöl'de yamaç paraşütçülüğü her geçen gün önem kazanıyor.

Uzungöl is the most important natural tourism centers of Trabzon where is the place paragliding importance raising day by day.

GÖLLER-MAĞARALAR

LAKES-CAVES

84

latma ve gezi platformları tamamlanmıştır. Mağaranın içinde dış atmosfere dolunlarla olan irtibatı nedeniyle rahat bir hava hareketi vardır.

Girişte kuru olan mağara atmosferinin mağaranın içerisinden akan dere nedeniyle iç kısımlarda nem bir kat daha artmaktadır.

Balıkli Göl

Bölgemizin coğrafi yapısı nedeniyle oluşan bir göldür. Balıklı Göl Akçaabat-Düzköy yolu üzerinden Hıdırnebi yaylasına çıkarken yol üzerindedir. Doğal güzelliği muhteşem olan bu gölümüz yazın birçok ziyaretçi tarafında dinlenme ve piknik alanı olarak kullanılır.

cave is sufficient. Humidity in the inner parts increases one time more than the entrance part due to the stream flowing through the cave.

Lake Balıklı

Formed due to the geographical structure of the Region, Lake Balıklı is an ideal spot for recreation and picnicking with its extraordinary natural beauties. It can be reached by Balıklı Göl Akçaabat-Düzköy road leading to Hıdırnebi plateau.

DOĞA SPORLARI

NATURAL SPORTS FACILITIES

86

Sportif Amaçlı Turizm Çeşitleri

1-Dağcılık Parkurları

Uzungöl-Demirkapı-Karakaya (Çaykara)

2-Jeep Safari

Akçaabat-Düzköy- Kayabaşı Yaylası-Lişer Yaylası- Şolma Turizm Merkezi Maçka.

Trabzon-Araklı-Dağbaşı-Aydintepe yer altı şehri-Demirkapı Gölleri-Uzungöl-Çaykara-Of-Trabzon

Sportive Tourism Facilities

1-Mountaineering Trails

Lake Uzungöl-Demirkapı-Karakaya (Çaykara)

2-Jeep Safari

Akçaabat-Düzköy-Kayabaşı Plateau-Lişer Plateau- Şolma Tourism Centre Maçka

Trabzon-Araklı-Dağbaşı-Un-

3-Yamaç Paraşütü

Uzungöl- Karastel Tepesi /Uzungöl-Karaçımah Tepesi/Akçaabat Karadağ Hıdırnebi (Yaylakent) Önünden /Düzköy ilçesi Çalköy Beldesi Doğankaya Çayırbağı

4-Trekking

Maçka-Ocaklı-Kulindağı Yaylası-Figanoy Yaylası-Lişer Yaylası

Lişer Yaylası- Kayabaşı Yaylası-Haçka Yaylası Düzköy İlçesi

Çaykara Uzungöl Beldesi-Karastel Yaylası-Şekersu Yaylası

Maçka İlçesi Altındere Vadisi Sümela Cami Boğazı-Çakırgöl

Çakırgöl Zigana Geçidi Hamsiköy (Eski Tarihi Yol) Maçka İlçesi

derground City of Aydıntepe-Demirkapı- Lakes

Uzungöl-Çaykara-Of-Trabzon

3-Paragliding

Lake Uzungöl- Karastel Hill/Lake Uzungöl-Karaçımah Hill/Akçaabat Karadağ Hıdırnebi Plateau (Yayla-kent)/Doğankaya Çayırbağı in Çalköy location of Düzköy District

4-Trekking

Maçka-Ocaklı-Kulindağı Plateau-Figanoy Plateau-Lişer Plateau

Lişer Plateau - Kayabaşı Plateau -Haçka Plateau in the district of Düzköy

Çaykara Uzungöl Location-Karastel Plateau- Şekersu Plateau

Altındere Valley in Maçka district-Sümela Cami Boğazı-Lake Çakırgöl

Lake Çakırgöl Zigana Pass-Hamsiköy (Ancient historic road) in the district of Maçka

EL SANATLARI

HANDICRAFT

89

El Sanatları

Kültür, Trabzon halkının yaşamında önemli rol oynar. Geçmişten günümüze içinde, Müslüman ve Hristiyan toplulukların yan yana aynı atmosferi paylaşarak önemli bir kültür zenginliği meydana getirmişlerdir. Folklor, ilimizde ve böl-

gemizde halen daha canlılığını korumaktadır.

Trabzon ve civarında "Horon" olarak bilinen folklor; erkekler, kadınlar, yaşlılar ve gençler tarafından geçmişte olduğu gibi günümüzde de kutlamalarda, şenliklerde, düğünlerde ve hasat günlerinde oynanmaktadır.

Horon "Kemençe" denen bir müzik aleti ile birlikte oynandığı gibi, davul, zurna ve kaval ile de oynanabilmektedir ve oyuncuların kemençe ile daha gayretli ve canlı bir hava yakaladıkları ve kıvrak bir horon oynadıkları gözden kaçmaz.

Folklorcuların veya horon ekiplerinin giymiş oldukları özel kıyafetleri hazırlayan, yaşatan ve o elbiseleri halen özel durumlarda giyen horoncular ve insanlar görmemiz bile mümkündür.

Erkekler, gömlek, ceket, yelek vb. gibi üst-

Traditional Life And Handicrafts In Trabzon

Being open towards other cultures and religions plays a significant role in life styles of Trabzon populace. Muslims and Christians lived together in past as well as today, making the city proud heir to a rich cultural heritage. Folklore is still a living tradition in Trabzon and the Black Sea Region.

Known as Horon in Trabzon and the surrounding areas is a famous folk dance peculiar to the region, and it is performed by men, women, young and elderly people in festivities, local weddings, and harvest times.

Folk dancers perform horon more energetically when it is accompanied by kemençe (stringed musical instrument peculiar to the region). However, this folk dance can also be accompanied by drum, zurna (oboe at present), and flageolet. Folk dancers wear traditional folkloric costumes while performing horon. Men wear shirt, vest, jacket, zipka (pants made of wool and gath-ered at the knees) and black boots. On their jackets are silver embroideries, amulets and hemayils with religious expressions put inside these small silver containers to be protected against evil actions and evil's eye.

On the other hand, women dancers wear colourful dresses and traditional hand painted head scarves including various motifs.

Importance given traditionally to education and

EL SANATLARI HANDICRAFT

90

ten giyilen kıyafetlerin yanı sıra yünden dokunmuş dizleri büzmeli pantolon (Zipka) ve siyah botlar giyerler. Üzerlerine gümüş işlemeli ve çeşitli süsler yapılan muska ve hemayiller takarlar. Bu takı eşyalarının içlerine "nazar ve kötülük" lere karşı korunduğuna inanılan dini ifadeler saklarlar.

Kadınlar ise; renkli yelekli elbiseler giyerler ve başlarına da içinde çok çeşitli motifler bulunan yazmalar bağlarlar.

Trabzon, Osmanlı dönemindeki eğitim ve

culture during the Ottoman Period in Trabzon is still continuing with a lot of educational institutions and (KTU) Karadeniz Technical University in the city.

The first Turkish Newspaper Trabzon' as was printed here in the city in 1866, and an important progress in this field has been made since then.

Local populace in Trabzon has a great interest in theatre. Therefore, a State Theatre was founded in the city in 1987.

Traditional cuisine in the city is quite rich, and the anchovy forms the basic for many of the dishes peculiar to the region. Soups, salads, pilafs and even desserts are made of anchovy. Some of the local dishes are hamsi buğlama(boiled anchovy), hamsili pide (flat bread topped with anchovy), hamsi stew, and hamsi köfte (anchovy meatballs). Lahana çorbası (cabbage soup), kuymak (made of cheese, cornmeal and butter) and pides (pita bread topped with various fill-

EL SANATLARI HANDICRAFT

kültür zenginliğini, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) ve diğer eğitim kurumlarıyla devam ettirmektedir

İlk Türkçe gazete olan "Trabzon" 1866'da burada basıldı ve bu alanda (gazete, dergi vb.) periyodik olarak önemli bir gelişme kaydedildi.

Amatör ve profesyonel tiyatrolara, halk tiyatrolarına Trabzon halkının göstermiş olduğu ilgiden dolayı 1987 yılında Devlet Tiyatrosu Trabzon da açıldı.

Geleneksel mutfağımız oldukça geniş olup, hamsi ve balık üzerine yoğunlaşmış ve bol balık çeşitleri yöresel yemek kültürümüzde önemli rol oynar. Diğer yemeklerimizden lahana çorbası, kuymak (peynir, mısır unu ve tereyağı karışımından yapılır) ve bir çeşit ekmek türü olan pide de önemli olan damak tatlarımızdandır.

Bölgemizin ve ilimizin tanıtımında ve spor-daki başarısında, Trabzonspor'un, önemli bir katkısı vardır. İstanbul'un dışında Anadolu'da futbol alanında ulusal ve uluslararası başarılarla imza atmıştır. İlk futbol takımı 1921 yılında Trabzon'da kuruldu ve Trabzon kenti başta Trabzonspor olmak üzere 5 profesyonel kulübü 100'ün üzerinde de amatör kulübü içinde barındırmaktadır.

Trabzon geleneksel el sanatları açısından önemli bir konuma sahip olup, el yapımı hediyelik eşyalar bulmak mümkündür. Osmanlı döneminde bakır madenlerine sahip olan

ings) are also other local delicacies.

As succes in sport, Trabzonspor has contributing to intrductin of city and the region. In the field of soccer in Anatolia, Trabzonspor had played an imprtant role both notional and internatinal. Beside this the first soccer team was created in 1921 and Trabzon has five professional

EL SANATLARI

HANDICRAFT

93

Trabzon'da bu madenden elde edilen; kazanlar, taslar, tavalar, tencereler gibi çeşitli el sanatları ürünlerini ilimizde bulmak mümkündür.

19.yy' da yapılan metal işleri, döğme bakır ve bundan elde edilen ürünler bıçak yapımında, kuyumculuk sektöründe bir çok alanda ham-madde olarak kullanılmakta ve hemayil yapımı, çay makasları vb. gibi halen daha üretimleri yapılan el sanatlarımız da mevcuttur.

Sık ve gür ormanlık alanlara sahip olan böl-gemizde halkımız inşaat yapımında ahşap mal-zemeye ağırlık vermektedir. Ayrıca ağaç işleri olarak mobilya sanayinde, küçük el sanatla-rında, yayık, peynir saklama kabı (Külek), sepet-ler, kaşıklar vb. gibi birçok küçük ahşap el sanatları malzemesi üretimi yapılmaktadır.

Bölgemizin en eski el sanatlarından olan tekstil yün, keten vb. gibi hammaddelerden el tezgahlarında çeşitli kumaşlar, heybeler, çantalar vb. gibi ürünler üretilir. Yük için kullanılan sicim-ler (ipler), örgülü ipler de basit el tezgahlarında dokunmaktadır. Maalesef köylerde dokunan rengarenk el dokumalarının yerini sentetik işler ve malzemeler almıştır.

and hundred amateur soccer team (club).

Trabzon offers a rich variety of traditional handicrafts and handmade souvenirs to visitors. Copper work is one of the living traditions in the city since the Ot-toman Period, and handmade copper cauldrons, bowls, frying pans, and saucepans are all avail-able today. Traditional tea shears (used in tea harvest) and hemay-ils are still produced in the city.

Due to the dense forests in Trabzon, woodwork is among the common handicrafts in the re-gion. Some of small wooden handicrafts peculiar to the city are churns, (külek: a storing pot for cheese), and spoons.

One of the oldest handicrafts in the city is weaving, wool, linen threads and other similar raw materials are spun in hand looms to produce various local cloths, heybe (shoulder bags) and bags. Strong threads and knitted threads are also produced in hand looms.

Wicker Baskets

Made of nut branches, wicker baskets are produced in nearly all districts of Trabzon. Peo-ple living in the Black Sea Region designed various wicker baskets for different purposes such as carry-ing on back and arm, or just putting down. Flattish basket for bread, back basket, nut basket, and tea basket are some of the wicker basket types produced in the city.

Heybe (Shoulder Bag)

It is a woven shoulder bag which is closed by gathering its threads. It is generally used for carrying food in bazaars.

Kazazlık (Jewellery)

EL SANATLARI HANDICRAFT

94

Örme Sepet

İlimizde fındık çubuğu ile yapılan örme sepetler hemen hemen her ilçede yapılmaktadır. Karadeniz insanı farklı işlevler için farklı farklı sepet türleri geliştirmiştir. Genel olarak sırta alma, kola takma ve yere koyma amaçlarına hizmet ederler. Örneğin ekmek selesi, arka sepeti, üç dipli sepet, fındık sepeti çay sepeti gibi türleri mevcuttur.

Heybe

İşte, alışverişte, pazarda erzak ve ihtiyaç maddelerini koymaya veya taşımaya yarar geniş bantlar arasında ince çizgiler taşıyan bir dokumadır. Ağzı kısımları kendi ipiyle büzülebilirler.

Kazalık

0,08 mikron inceliğinde gümüş telin ipek üzerine sarılmasıyla meydana getirilen ipliğin, iğne yardımıyla kanevice gibi örülerek elde edilen takılardır.

Hasır Bilezikler

Evlerde genç kızlar tarafından elde örülen hasır bilezikler altın yada gümüşten ince tellerden yapılır.

Sürmene Bıçağı

Yaklaşık 15-20 cm uzunluğunda sivri yada

This handmade jewellery peculiar to the city is made of weaving threads, which are created by wrapping very thin silver wires (0.08 micron) around silk, with a needle like an embroidery canvas.

Hasır Bilezik (Bracelet)

Hasır Bilezik is a precious bracelet peculiar to the city. It is woven with very thin golden or silver wires by hand.

Sürmene Kılıcı

Around 15-20 cms in length, these local knives are sharp or round pointed, and include engraved ornaments between its handle and sharp side.

Yayık (Churn)

For making butter and ayran in plateau houses, churns are used by moving back and front quickly. Bottom part of these

EL SANATLARI HANDICRAFT

95

yuvarlak uçlu, sap ile kesici bölüm arası süslü bir bıçaktır. Süslemesi ise kazıma suretiyle yapılmaktadır.

Yayık

Trabzon yayla evlerinde hayvansal ürünlerden tereyağ, ayran gibi ürünleri elde edebilmek için ahşaptan yapılan alt kısmı geniş üst kısmı ve 120-130 cm boyunda geiş tarafından tutulup, çalkalanılarak kullanılan bir araçtır.

wooden vessels is wide, and it is 120-130 cm long.

Keşan

Tahta el tezgahlarında dokunan keşanları yöre kadınları başlarına, peştemalleri ise belle-rine bağlarlar Her yörenin birbirinden farklı de-

Keşan And Peştemal Clothes

Keşan and Peştemal are the local clothes which are woven at wooden hand looms, and painted with madder dye. Each area in the city has its own motifs for designing their peştemals. Local women generally use keşan as a head scarf and peştemal by wrapping around their waists. Also, these hand woven produces can be used as bed sheets and decorative clothes.

Socks

These socks are made from painted or unpainted wools which are naturally white and brown. Featuring triangular motifs on them, hand knitted socks of Trabzon can be used by men, women and kids, also believed to protect against evil's eye.

senlere sahip peştemalleri vardır. Kök boyalardan yapılan keşan ve peştemaller, el dokuması çarşaf ve kumaşlar hem günlük yaşamda hem de dekoratif amaçlı kullanılabilir.

Çorap

Boyanmış yada boyanmamış yünden örülürler. Boyanmamış saf yünler beyaz ve kahverengi doğal renklerdir. Trabzon el yapımı çorapları, erkek çorapları, kadın çorapları, çocuk çorapları olarak örülürler. Çorap süsleri arasında üçgen motifler Trabzon'un özelliğidir. Ve nazara karşı bir önlem olarak kullanılır.

Telkari

Tel işi anlamına gelen telkari-nin kökeni MÖ.3000' lerde Mezopotamya' da 2500' lerde de Anadolu' da kullanıldığı eski Yunan

EL SANATLARI

HANDICRAFT

ve Roma' da yaygın olduğu bilinmektedir. 15. yüzyıldan sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olduğu ve telkarinin Trabzon'a yerleşmesinde Dağıstanlı ustaların etkisi olduğu ustalarca dile getirilmektedir. Trabzon işi telkariler likör ve kahve takımı, çay tepsisi, takunya gibi örnekler sayılabilir.

Bakırcılık

Doğu Karadeniz Bölgesi jeolojik açıdan Anadolu'nun en zengin bakır yataklarına sahip olduğu bilinmektedir. Bölgedeki bakır yataklarından elde edilen bakır hammaddesi Trabzon atölyelerinde Trabzonlu ustaların maharetli ellerinde işlenmektedir. Trabzon da halen geleneksel olarak bakır, bronz ve pirinçten mutfak kaplarıyla çeşitli eşya yapımı sürdürülmektedir.

Şimşir Kaşık

Trabzon'da kaşıklar tür ve boyutlarına göre kaşık, büyük kaşık ve kepçe gibi isimlerle bilinir. Şimşir ağacı genellikle ilimizde Of ve Yomra yörelerimizde yetişir. Şimşir kaşık ise Köprü-başı ilçesinde ünlenmiştir.

Telkari (Wire work)

The origin of wire work stretches in history, it is known that wirework was a popular art in Mesopotamia in 3000 BC, and in Anatolia, Ancient Greek and Rome in 2500 BC. After the 15th century, it began to spread out on the east and southeast Anatolia. With the influence of wirework masters from Dagestan, this art also became popular in Trabzon. Among common designs of wirework in the city are liqueur and coffee sets, tea tray and miniature slippers.

Copper work

The richest copper mines of Anatolia lie in the Black Sea Region. Copper, bronze and brass became various traditional kitchen utensils after processed in the skilful hands of the craftsmen of Trabzon.

Spoon Made of Boxwood

Boxwood is one of the common tree species in Of and Yomra locations of the city. However, Köprübaşı district is famous for its spoons made of boxwood. These spoons vary in size and types such as small, large and ladle ones.

TARIM ÜRÜNLERİ

AGRICULTURAL PRODUCTS

98

Fındık

Fındık tarihe kutsal bir yemiş olarak geçmiştir. Özellikle Doğu Karadeniz'in büyük bir

bölümü fındık bahçesi olup. yöre ekonomisinin can damarıdır. Eski Türklerin din hayatında pek önemli yeri olan fındık, aynı zamanda barış, esenlik sembolü sayılıyordu. Türkler gibi bazı uluslarda da fındık kutsal sayılır.

Mısır

Trabzon, gerek coğrafi gerekse iklim şartları yönünden tarım ürünleri üretmeye çok elverişli konumdadır. Mısır bu ürünler arasında önemli bir yere sahiptir.

Çay

Bölgede çay tarımına 1930' lu yıllarda başlandı. Dikildikten beş yıl sonra ve yılda 3 kez ürün verebilen çay bitkisi asırlık bir bitkidir. Özellikle Trabzon'un doğusundaki ilçelerde çay tarımı yapılmaktadır.

Hazelnut

Hazelnut was known as a sacred dried fruit in history. It was regarded as the symbol of peace and health by the ancient Turks. The geography and climatic conditions of Trabzon is very suitable for producing hazelnut which is among the common agricultural products of the city.

Corn

Corn has an important place among the agricultural products of the city.

Tea

Tea plantation in the Black Sea Region started in 1930s. After years a plant has been planted

first crops are harvested, and later on the crops are harvested three times in a year. In the city, tea is especially grown in the districts on the east.

Kiwi

Kivi production in the city grown started recently and in the kivi production the Eastern Black-sea chosen as a pilot area.

TARIM ÜRÜNLERİ

AGRICULTURAL PRODUCTS

100

Kivi

Karadeniz bölgesinin kivi üretiminde pilot bölge seçilmesinden dolayı kivi üretiminde hızlı bir artış görülmüştür.

Yöre Mutfağı

Mısır Çorbası, Lahana Çorbası, Etli Lahana Sarması, Kara Lahana Yemeği, Trabzon Döneri, Hamsili Pilav, Hamsi Kuşu, Hamsili Kaygana,

Regional Cuisine

Some of the dishes peculiar to the city are corn soup (Mısır çorbası), cabbage soup (Lahana çorbası), cabbage leaves stuffed with a meat filling (Etli lahana sarması), black cabbage dish (Kara lahana yemeği), Trabzon döner (Lamb grilled on a spit and

TARIM ÜRÜNLERİ

AGRICULTURAL PRODUCTS

101

Kuymak, Akçaabat Köftesi, Trabzon Peynirlisi, Trabzon Burmalısı.

Pide

Trabzon'da özel bir yeri olan pide özellikle kış aylarında hafta sonu kahvaltılarının değişmeyen yiyeceği arasındadır.

Trabzon Ekmeği

Taş fırında pişirilen Trabzon Ekmeği uzun süre taze kalışı ve büyüklüğü ile ünlü bir Trabzon Ekmeğidir.

Akçaabat Köftesi

Hazırlanışı itibarıyla farklı bir lezzet sunan Akçaabat köftesinin mahalli yemekler arasında özel bir yeri vardır.

Balıkçılık

Trabzon özellikle ülkemizin balıkçılık sektöründe önemli bir potansiyele sahiptir. Ülkemizin % 75 balık üretiminin % 20' si Trabzon'da elde edilmektedir.

Hamsi

Karadeniz denince akla ilk önce hamsi gelir. Bölgede en çok sevilen ve bir çok yemeği yapılan hamsinin Türk ve Karadeniz mutfağında ayrı bir önemi vardır. Ayrıca dünyada ilk kez adına türkû yazılan balık türüdür.

served in thin slices, usually with rice and salad), pilaf with anchovy (Hamsili pilav), hamsili kuş, hamsili kaygana, kuymak (made of cheese, cornmeal and butter), Trabzon peynirlisi (with cheese) and Trabzon burmalısı.

Pide (Pita)

Pita topped with various fillings has a special place in the local cuisine, and is an indispensable delicacy of the weekend breakfasts especially in winters.

Trabzon Bread

Cooked in stone ovens, Trabzon bread is famous throughout the country for its big size, and freshness which lasts quite long.

Akçaabat Köftesi (Meatball)

Akçaabat Köftesi with its unique taste is a special local dish, and known throughout the country.

Fishing

Trabzon which meets 20 % of total fish production in Turkey has an important potential in the fishing sector in Turkey.

Anchovy

Black Sea Region is identified with anchovy which occupies a distinguished place in the regional and Turkish Cuisine. Many delicious dishes are made from anchovy in the region.

Karadeniz tüm g zelliklerini Trabzon
sahillerinde daha bir c mert e sergiler.

*The Black Sea exposes her beauty
more graciously at Trabzon.*

OTELLER HOTELS

104

Kültür ve Turizm Bakanlığından İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri

*Accommodations Establishments Licenced by Ministry of
Culture and Tourism*

Zorlu Grand Otel *****

K.Maraş Cad.No:90 TRABZON

Tel: 0462 326 84 00 - Fax: 0462 326 84 58

Novotel Otel ****

Yomra – Kaşüstü Belgesi TRABZON

Tel: 0462 455 90 00 - Fax: 0462 455 90 00

Büyük Sumela Otel ****

Maçka TRABZON

Tel: 0462 512 35 40 - Fax: 0462 512 36 26

Usta Otel ****

İskele Cad. Telgrafhane Sok. TRABZON

Tel: 0462 326 57 00 - Fax: 0462 322 37 93

Funda Otel ****

Cumhuriyet Cad. Kazancılar Sk. TRABZON

Tel: 0462 323 17 61 - Fax: 0462 326 08 82

Saylamlar Otel ****

Rize Cad. Yalıncak TRABZON

Tel: 0462 334 61 90 - Fax: 0462 334 61 88

Aksular Otel ***

Toklu Mah. Uzunkum Mevkii. No.33 TRABZON

Tel: 0462 230 11 30 - Fax: 0462 229 47 59

Seçilya Otel ***

Adnan Menderes Cd. No.99 Akçaabat/TRABZON

Tel: 0462 228 70 60 - Fax: 0462 228 78 58

Horon Otel ***

Sıramağazalar No25 TRABZON

Tel: 0462 326 64 55 - Fax: 0462 321 66 28

Uzunkum Otel ***

Uzunkum Mevkii TRABZON

Tel: 0462 221 20 20 - Fax: 0462 221 20 26

Büyük Söğütlü Otel ***

Adnan Kahveci Bulvarı No.102 AKÇAABAT/TRABZON

Tel: 0462 248 15 40 - Fax: 0462 248 14 74

Demirgrand Otel ***

Kemerkaya Mah.Cumhuriyet Cad. No:22 TRABZON

Tel: 0462 326 25 61 - Fax: 0462 326 19 61

Zarha Dağı Mountain Resort Otel ***

Orta Mah. Dağ Mevkii No.19 SÜRMENE / TRABZON

Tel: 0462 746 57 41 - Fax:: 0462 746 49 28

Sağiroğlu Otel **

Taksim İşh. Sk. No. TRABZON

Tel: 0462 323 28 99 - Fax: 0462 321 37 09

Elegante Otel **

Adnan Kahveci Mah. Anavatan Cad. No.50 Pelitli - TRABZON

Tel: 0462 334 03 34 - Fax: 0462 334 03 37

Mora Otel **

Trabzon-Rize Devlet Karayolu 7.km Çimenli TRABZON

Tel: 0462 334 06 50- Fax: 0462 334 06 52

Yeni Hora Otel **

Çömlekçi Mah.Yalı.Cad. No.46 TRABZON

Tel: 0462 325 98 66 - Fax: 0462 325 89 76

Egemen Otel **

Değirmendere Mah. Devlet Yolu Cad. No.25/A TRABZON

Tel: 0462 325 79 67 - Fax: 0462 325 80 53

Mavi Akdeniz Otel **

Değirmendere Mah. Devlet Yolu Cad. No.25/A TRABZON

Tel: 0462 322 40 27 - Fax: 0462 321 45 69

Yeni Martı Otel **

Çömlekçi Mah. Çömlekçi Cad. No.58 TRABZON

Tel: 0462 323 28 16 - Fax: 0462 323 28 14

Trapeza Otel **

İskenderpaşa Mah. Belediye Karşısı TRABZON

Tel: 0462 323 23 54 - Fax: 0462 321 26 90

Büyük Okyanus Otel **

Rize Devlet Karayolu Havalimanı Karşısı TRABZON

Tel: 0462 334 31 80 - Fax: 0462 334 48 52

Zitaş Otel **

Hamsiköy Bekçiler Mevkii MAÇKA / TRABZON

Tel: 0462 326 58 15 - Fax:: 0462 326 52 47

Kalepark Otel **

İskenderpaşa Mah. Güzel Hisar Cad. No: 15 TRABZON

Tel: 0462 322 21 96 - Fax:: 0462 322 21 95

Hıdırnebi Yayla Kent Dağ evi

Hıdırnebi Yaylası AKÇAABAT TRABZON

Tel: 0462 323 23 23 - Tel: 0462 323 23 25

LOKANTALAR-BARLAR
HAMAMLAR&SEYAHAT ACENTALARI
BARS - BATHS - RESTAURANTS &
TRAVEL AGENCIES

Bar - Baths - Restaurants & Travel Agencies

Establishment Licenced By Ministry Of Culture and Tourism

Cıngıl Bar

Gazipaşa Mah. Saray Çarşısı Kat 1 TRABZON

Tel: 0 462 321 46 95

İşletme Belgeli Lokantalar

*Restaurants Establishments Licenced By Ministry
of Culture and Tourism*

Süleyman Park Restaurant

Atatürk Alanı Halis Çebi İş Merkezi Kat:7-8 Trabzon

Tel: 0 462 323 36 20

İbrahim Liman Restaurant

İskele Caddesi No: 50 TRABZON

Tel: 0 462 321 28 75

Roksalana Restaurant

İskenderpaşa Mah. Sıramağazalar No:50 Trabzon

Tel: 0 462 322 40 08

Akçaabat Marina Restaurant

Orta Mh. Sahilpark Alanı No:140 Akçaabat / TRABZON

Tel: 0 462228 02 88 - Fax: 0462 228 02 90

SEYAHAT ACENTALARI
TRAVEL AGENCIES

İşletme Belgeli Hamamlar

*Bath Establishment Licenced By Ministry
Of Culture and Tourism*

Sekiz Direkli Hamam

Pazarkapı Mah. Sekiz Direkli Sokak Trabzon

Tel.: 0 462 322 10 12

İlimizdeki Seyahat Acentaları

*Travel Agencies Establishment Licenced By Ministry
Of Culture and Tourism*

A Grubu Seyahat Acentaları

Group A Travel Agencies

Ulu Tur

Gazipaşa Caddesi Ulusoy Apt. No: 2 Trabzon

Tel: 0 462 321 88 05 Fax : 321 38 06

Usta Tur

İskele Cad. Telgrafhane Sokak Trabzon

Tel: 0 462 326 18 70 Fax : 326 28 72

Afacan Tur

K.Maraş Cd. İpekyolu İş Mrk. No: 39 Trabzon

Tel: 0 462 321 58 04 Fax : 321 70 01

Karden Tur

Gazipaşa Mahallesi Mustafa Nançacı sk. No:2 Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 321 34 79 Fax : 322 11 67

Thalassa Tours

Gazipaşa Mh. Gazipaşa Cd. Saruhan İş Mrk. Kat:1 No:4 Trabzon

Tel. 0462 322 11 22 Fax:322 11 25

Zenofon Tours

Cumhuriyet Mh. Y. Sultan Selim Bl. Anaso İş Mrk. No:167/ C Trabzon

Tel. 0462 326 20 26 Fax: 326 30 34

Şolt Tur

K.Maraş Cd. İpekyolu İş Merkezi No:51 Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 321 55 37 Fax: 321 31 89

EYCE Tur

İ.pasha Mh.Taksim İşhanı Sk. Keleşoğulları İşhanı No: 11 Kat: 1 Trabzon

Tel: 0 462 326 71 74 Fax : 326 74 23

Gündönümü Tur

Kemer kaya Mh. Ticaret Mektep Sk. No: 7/1 Trabzon

Tel: 0 462 323 10 24 Fax : 323 10 64

Vargit Tur

Kemer kaya Mh. Halkevi Sk. No:27/2 Trabzon

Tel: 0462 326 31 91 Fax: 326 31 90

Kıyı Tur

İskenderpaşa Mah. Atatürk Alanı Belediye Karşısı 10/A Trabzon

Tel: 0 462 326 26 67 Fax : 326 26 69

Canny Tur

M. Sinan Cd. Ortahisar Mh. Kunkoğlu İş Kat: 1-22/20 Trabzon

Tel: 0 462 321 95 88 Fax : 326 88 17

CE CE Tur

İskenderpaşa Mh. Atatürk Alanı Kefeli Apt. Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 326 19 68 Fax: 326 11 76

Ceyda Tur

İskele Cad. Düzenli Güneysu İş Hanı No:46 Trabzon

Tel: 0462 326 38 13 Fax: 326 35 57

Çakra Tur

Anadolu Caddesi No 4 Değirmendere-Trabzon

Tel: 0462 325 54 44 Fax: 325 49 00

Esas Tur

Cumhuriyet Mh. Y. Sultan Selim Bl. Anaso İş Mrk. Kat:1 No:1 Trabzon

Tel: 0462 321 61 81 Fax: 323 17 71

Flandra Tur

İskenderpaşa Mah. Cami Sk. No:17/A Trabzon

Tel: 0462 323 02 68 Fax: 323 02 69

GİFAH Tur

Rize Cad. Büyük San. Sitesi Girişi No:8 Trabzon

Tel: 0 462 325 45 30 Fax: 325 65 70

Golden OF Tur

Atatürk Bul. Polis Karakolu Karşısı No:3 Of-Trabzon

Tel: 0462 771 70 99 Fax: 771 70 98

Gürgen Tur

İskenderpaşa Mah. İskele Cad. No:51/B Trabzon

Tel: 0 462 321 44 39 Fax : 326 44 37

Hamza Tur

İskenderpaşa Mahallesi Kunduracılar Sıramağazalar No:2/D Trabzon

Tel:0462326 00 90 Fax:0462326 03 66

Kanber Tur

Sahil Cad. Hızırbey Mh. Sandalcı Sk.Uzun Apt. No:2/1 Trabzon

Tel: 0462 223 22 00 Fax: 229 58 91

Lazuri Tur

K.Maraş Cd. Suluhan İş Merkezi No:2/F Trabzon

Tel: 0 462 326 31 29 Fax: 326 31 79

Long Lake Tur

İskenderpaşa Mah. Atatürk Alanı Park Ecz. Üstü 4/2 Trabzon

Tel: 0462 326 54 79 Fax: 322 47 89

Norge Tur

Çömlekçi Yokuşu Yakupoğlu İş Merkezi No:22/20 Trabzon

Tel: 0 462 326 44 14 Fax : 326 44 14

Papillon Tur

Uzun Sk. Gazipaşa Cad. İpek Apt. No:1/1 Trabzon

Tel: 0 462 321 62 89 Fax : 323 23 16

Sarp Tur

Kemer kaya Mah. K. Maraş Caddesi No: 30 Trabzon

Tel.: 0 462 321 85 64 Fax : 322 21 19

Taka Tur

Kemer kaya Mh. Uzun Sk. Oflluoğlu Apt. No:18 K.3 Trabzon

Tel : 0 462 321 30 90 Fax : 321 31 90

Tar-Of Tur

Millet Caddesi Büyük Camii altı No:6 Araklı-Trabzon

Tel: 0462 721 25 65 Fax:0462 721 68 89

Yekta Tur

Atatürk Bulvarı No:27 Of - Trabzon

Tel: 0462 771 55 55 Fax: 771 55 55

İ.B.K. Tour

İskenderpaşa Mah. Gazipaşa Cad. Uğurbaşı Apt:12/1 / Trabzon

Tel:0462 326 66 79 Fax:0462 326 41 91

Hayden Tur Seyahat Acentası

Gazipaşa Cad. İskenderpaşa Mah. No:20/A Trabzon

Tel:0462 326 38 13 Fax:0462 326 35 57

Vazelon Turizm Seyahat Acentası

Gazipaşa Mah. Atatürk Alanı Taksim İş Merkezi No:23/A Trabzon

Tel:0462 321 00 80 Fax:0462 321 00 81

A Grubu Şube Seyahat Acentaları*Group A Division Travel Agencies***Gürgen Turizm Seyahat Acentası**

Forum AVM / Trabzon

Tel:0462 330 04 07 Fax:0462 334 04 08

Gürgen Turizm Seyahat Acentası

Dürbinar Mah. Atatürk Bulvarı No:27 Akçaabat-Trabzon

Tel:0462228 20 10 Fax:0462228 22 20

Trabezus Tur

Gazipaşa Mah. Yavuz Selim Bulv. No:56/B Trabzon

Tel:0462323 32 42 Fax:0462326 86 54

Çakra Turizm Trabzon Şubesi

Havalimanı İç Hatlar Gelen Yolcu Terminali Trabzon

Tel:0462325 19 90 Fax:0462 61 03

Metro Turizm Seyahat Acentası

İskenderpaşa Mah. Taksim Cad. No:5/A Trabzon

Tel: 0462 323 13 32 Fax: 326 50 60

Kıyı Tur Turizm Seyahat Acentası

İskenderpaşa Mah. İskele Cad. No:50/B Trabzon

Tel: 0 462 321 55 96 Fax : 321 72 64

Fettahoğlu Turizm Seyahat Acentası

Uzun Sk. Kızılay Çıkması Meydan İşhanı Kat: 2 Trabzon

Tel: 0 462 326 60 21 Fax : 326 06 24

Hizmet Turizm Seyahat Acentası

Cumhuriyet Mah. Hüsamoğlu Sk. Güven Pasajı No:7 Trabzon

Tel: 0 462 321 50 00 Fax: 0 462 326 94 70

Hudeybiye Turizm Seyahat Acentası

Pazarkapı Mah. Kalkanoglu Cad. Kat:2 No:22 Trabzon

Tel: 0 462 321 88 59 Fax: 0 462 321 88 59

Kanber Turizm Seyahat Acentası

Uzun Sokak Ogan İş Hanı Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 326 33 35 Fax: 0 462 326 30 98

La Vie Turizm Seyahat Acentası

İskenderpaşa Mh. Dervişoğlu Sk. Bayraktarlar İş Mrk. No.7/51-52 Trabzon

Tel: 0 462 321 71 73 Fax: 0 462 321 71 73

Miranda Tur (Merkez İstanbul)

K. Maraş Cd. İpekyolu İş Mrk. No:51 Trabzon

Tel: 0 462 322 33 33 Fax : 321 55 37

Fizan Turizm Seyahat Acentası

Merkez Mah. Trabzon Cad. K: 1 No:1 Araklı/ Trabzon

Tel: 0 462 721 30 67 Fax: 0 462721 30 67

B Grubu Seyahat Acentaları*Group B Travel Agencies***Bions Tur**

Kunduracılar Caddesi No 26 Trabzon

Tel: 0 462 326 13 72 Fax : 322 47 10

Büyük İskender Tur

Tur Cumhuriyet Mah. Hasanoğlu Sk. No 1 Trabzon

Tel: 0 462 321 47 75 Fax :322 35 66

Trabzon Tur

Yalı Cad. Tünel Çıkışı No:4 Tunalı İş Hanı Kat:3 Trabzon

Tel: 0 462321 60 87 Fax: 0 462 321 60 56

C Grubu Seyahat Acentaları*Group C Travel Agencies***Mısırlıoğlu Turizm Seyahat Acentası**(Merkez) Organize Sanayi Bölgesi Tisan Otomotiv San. İdari Binası K:2
Arsin-Trabzon

Tel: 0 462 326 12 53 Fax :328 12 83

Ceyhun Tur

Atatürk Alanı Merdivenli Sk. Sümer Apt. Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 321 94 24 Fax :326 40 71

Çakmaklar Tur

Uzun Sokak No: 3 Kat:1 Trabzon

Tel: 0 462 322 41 64 Fax : 322 41 64

OTELLER VE LOKANTALAR

HOTELS & RESTAURANTS

Belediye Belgeli Otel*Hotels Licenced by Municipality***Otel Nazar** Tel: 0 462 323 00 81**Ural Otel** Tel: 0 462 321 14 14**Otel Anıl** Tel: 0 462 326 72 82**Otel Nur** Tel: 0 462 323 04 45**Otel İrem** Tel: 0 462 323 31 12**Can Otel** Tel: 0 462 326 82 81**Kent Otel** Tel: 0 462 328 09 61**Otel Benli** Tel: 0 462 321 17 50

İlimiz Yaylalarında Hizmet Veren Konaklama Tesisleri

Accommodations in High Plateaus

111

Hıdırnebi Yayla Kent Akçaabat

Tel:0 462 326 23 23

Kayabaşı Yayla Kent Düzköy

Tel:0 462 266 12 32

Coşandere Tesisleri Maçka

Tel:0 462 531 10 24

Zitaş Hamsiköy Maçka

Tel:0 462 542 62 62

Kayalar (Altındere) Pansiyonu Maçka

Tel:0 462 531 10 57

Lişer Yaylası Dinlenme Tesisleri Maçka

Tel:0 462 553 11 04

Dilaver Tesisleri-Taşköprü Yaylası

Maçka Tel:0 462 523 10 74

İnan Kardeşler Tesisleri Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 62 60 - 656 64 40

Aygün Otel Uzungöl Çaykara

Tel: 0 462 656 60 42

Ensar Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 63 21

Sezgin Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 61 75

Özkan Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 61 97

Akyüz Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 60 92

Önal Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 64 23

Kamanoğlu Otel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 61 08

Doğa Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 61 10

Otel Taşkın-Sultanmurat

Sultanmurat Yaylası Çaykara

Tel:0 462 648 10 06

Şekersu Dinlenme Tesisleri Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 60 17

Limonsuyu Otel Çaykara Trabzon

Tel:0 462 681 28 68

Cennet Motel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 63 52

Göl Pansiyon Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 60 68

Makamoğlu Otel Uzungöl Çaykara

Tel:0 462 656 65 05

Erikbeli Yuvam Otel Tonya Trabzon

Tel:0 462 887 10 11

İlimizde Bulunan Belediye Belgeli Lokantalar

Restaurants Facilities Licenced by Local Authority Of Trabzon

Cemil Usta

Sahil Cad. Akçaabat-Trabzon Tel: 0 462 228 91 04 - 05

Coşandere Dinlenme Tesisleri

Maçka Sumela Örenyeri Güzergahı 5 km. Maçka

Tel: 0 462 531 11 90

Çardak Pide Salonu

Uzun Sokak No: 4 Trabzon Tel: 0 462 321 76 76

Çınar Lokantası

Atatürk Alanı Taksim İş Merkezi Trabzon Tel: 0 462 326 77 66

Uzungöl Restoran

Atatürk Alanı Taksim İş Mrk. No:26 Trabzon Tel: 0 462 326 99 99

Faroş Köfte (Şahbazoğlu)

Devlet Sahil Yolu Yenimahalle - Trabzon

Tel: 0 462 229 90 20

Fevzi Hoca Köfte-Balık Salonu-1

Söğütlü Mevkii Akçaabat-Trabzon Tel: 0 462 248 80 81

Fevzi Hoca Köfte-Balık Salonu-2

K.Maraş Cad. İpekyolu İş Merkezi Trabzon Tel: 0 462 326 54 44

Gelik Lokantası

Uzun Sokak No: 48 Trabzon Tel: 0 462. 326 24 45

Galanima Restaurant

Adnan Kahveci Bul. 2 Nolu Sk. Söğütlü-Akçaabat-Trabzon

Tel: 0 462 248 71 27

Hancıoğlu Restaurant

Çamburnu Mevkii Sürmene-Trabzon Tel: 0 462 752 29 99

Harran Kebap Salonu

Kahramanmaraş Caddesi Trabzon Tel: 0 462 326 38 89

İkram Sofrası

Devlet Sahil Yolu Yenimahalle Trabzon Tel: 0 462 223 17 30

Kadakal Sahil Tesisleri

Devlet Sahil Yolu Yenimahalle Trabzon Tel: 0 462 229 83 44

Kalkanoglu Pilav Salonu

Pazarkapı Mh. Tophane Cami Sk. No:3 Trabzon Tel: 0 462 321 30 86

Kardelen Et Balık Restaurant

Sera Gölü- Yıldızlı -Trabzon Tel: 0 462 248 26 33

Kerem Kumsal Restaurant

Çarşıbaşı-Trabzon Tel: 0 462 821 21 45

Kolotoğlu Köfte Salonu

İnönü Cad. Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 228 15 93

Körfez Restaurant - 1

A. Menderes Bul. Liman Mevkii Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 228 01 50

Körfez Restaurant -2

A. Menderes Bul. Liman Mevkii Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 227 10 37

Kültürpark

Orta Mh. Sahil Mevkii Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 227 05 99

Lazeli Restaurant

Kavaklı Beldesi Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 228 05 08

Lezzet Lokantası

K. Maraş Cad. Bahadır Sk. No: 18 Trabzon Tel: 0 462 326 06 57

Morina Balık ve Et Salonu

Çamburnu-Sürmene-Trabzon Tel: 0 462 752 20 23

Muharrem Usta Kebap Salonu

K. Maraş Cad. Bahadır Sk. No: 18 Trabzon Tel: 0 462 322 13 49

Murat Balık Salonu

Atatürk Alanı Park Karşısı Tel: 0 462 322 31 00

Nihat Usta Köfte-Balık Salonu-1

Sahil Cad. Akçaabat-Trabzon Tel: 0 462 228 20 50

Nihat Usta Köfte-Balık Salonu-2

Forum AVM Trabzon Tel: 0 462 330 09 09

Pervanlar Motel-Restaurant

Erzurum Yolu 50 km. Hamsiköy-Maçka Tel: 0 462 542 63 55 - 542 62 66

Saray Köfte Balık

Darıca Beldesi Akçaabat- Trabzon Tel: 0 462 268 26 63

Sumela Tesisleri

Sumela Örenyeri Maçka - Trabzon Tel: 0 462 531 12 07

Sürmene Pidecisi

Merkez - Trabzon Tel: 0 462 326 66 87 - 97

Şato Köfte Salonu

Sahil Yolu Yıldızlı - Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 248 76 08

Valide Sultan Sofrası

Pazarkapı Mah. Trabzon Tel: 0 462 322 52 82

Zigana Yörük Çadırı

Sahil Yolu Yıldızlı - Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 273 26 46 - 542 63 54

Mangal Dünyası

İskenderpaşa Mh. Atatürk Alanı Trabzon Tel: 0 462 326 24 88 - 98

KAMP VE DENİZDEN YARARLANMA İMKANLARI CAMPING FACILITIES & BEACHES

Kamp İmkanları - *Camping Facilities in Trabzon*

Hıdırnebi Yayla Kent Akçaabat - TRABZON

Tel: 0 462 323 23 23

İnan Kardeşler Uzungöl - TRABZON

Tel: 0 462 656 62 97

Sumela Camping Maçka-TRABZON

Tel: 0 462 512 15 81

Sumelas Camping Maçka-TRABZON

Tel: 0 462 531 11 76

Coşandere Camping Maçka-TRABZON

Tel: 0 462 531 10 24

Zitaş Otel

Maçka-Hamsiköy - Trabzon Tel: 0 462 542 62 62

Kayalar Otel Pansiyon Maçka - Trabzon

Tel: 0 462 531 10 57

Kayabaşı Yayla Kent Düzköy - Trabzon

Tel: 0 462 266 12 32

Sera Gölü-Kardelen Tesisleri Yıldızlı-Derecik - Trabzon

Tel: 0 462 248 26 33

Sera Gölü Ada Tesisleri Yıldızlı-Derecik Trabzon

Tel: 0 462 248 13 68

Altındere Milli Parkı Maçka - Trabzon

Tel: 0 462 531 10 61

Remzi Tatil Köyü Akçaabat - Trabzon

Tel: 0 462 256 28 08

Paşa Tatil Köyü Akçaabat - Trabzon

Tel: 0 462 229 25 76

Plajlarımız / *Beaches*

Beşikdüzü Pirinçlik Park Tesisleri Beşikdüzü - Trabzon

Tel: 0 462 871 35 76

Akçakale Plajı Akçakale/Akçaabat - Trabzon

Tel: 0 462 242 26 36

Çarşıbaşı Halk Plajı Çarşıbaşı - Trabzon

Tel: 0 462 821 25 59

Kolotoğlu Plajı Trabzon-Giresun Karayolu 22 km Mersin - Trabzon
Çamburnu Halk Plajı Sürmene - Trabzon Tel: 0 462 752 26 50
Kaşüstü Aile Plajı Kaşüstü/Yomra - Trabzon Tel: 0 462 341 51 70
Remzi Tatil Köyü Akçaabat - Trabzon Tel: 0 462 256 28 28
Akasyalar Plajı Trabzon-Rize karayolu 35.ci km Araklı - Trabzon
Kalecik Plajı Araklı - Trabzon Tel: 0 532 374 85 34
Salacık Plajı Mersin/Akçaabat - Trabzon
Kerem Kumsal Çarşıbaşı - Trabzon Tel: 0 462 821 43 73

ÖNEMLİ TELEFONLAR USEFUL PHONES

Valilik Tel: 0 462 230 50 51 - 230 19 66
Belediye Başkanlığı Tel: 0 462 322 46 01- 02-03
Emniyet Müdürlüğü Tel:0 462 230 19 85
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
 Tel: 0462 326 07 48
Turizm Danışma /Tourist Information Tel: 0 462 326 47 60
İl Özel İdare Müdürlüğü Tel:0 462 334 1870-71-72
Trabzon Belediyesi Kültür Müdürlüğü Tel: 0 462 322 22 21
Milli Eğitim Müdürlüğü Tel:0 462 230 20 94
Öğretmenevi Müdürlüğü Tel:0 462 322 36 57-58
Sosyal Güvenlik Kurumu Tel: 0 462 230 22 82
Trabzon Adli Tıp Kurumu Tel: 0 462 322 88 70 / 322 38 73
Tevfik Serdar Kültür ve Sanat Merkezi Tel: 0 462 321 32 42
İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü Tel: 0 462 230 21 16-17
Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi Tel: 0 462 321 47 03
(TUREM) Turizm Eğitim Merkezi Tel: 0 462 841 54 41
Trabzon Askerlik Dairesi Başkanlığı Tel: 0 462 225 00 13
Anadolu Ajansı Bölge Müdürlüğü Tel: 0 462 326 12 00 / 326 12 02
Bağ-Kur İl Müdürlüğü Tel: 0 462 326 92 17
Bayındırlık Ve İskan Müdürlüğü Tel: 0 462 230 23 60-69
Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı Tel:0 462 321 57 49
Defterdarlık Tel:0 462 230 20 43
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Tel:0 462 325 99 52
Devlet İstatistik Enstitüsü Tel:0 462 321 57 49
DSİ (Devlet Su İşleri) Tel:0 462 334 11 05
Devlet Tiyatroları Tel:0 462 326 56 91
Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğü Tel:0 462 230 22 56-57
Gümrük ve Muhafaza Baş Müdürlüğü Tel:0 462 326 74 44
Halk Eğitim Merkezi Tel: 0 462 230 21 09 / 230 21 07
Telekom Baş Müdürlüğü Tel: 0 462 555 10 10

Otogar Müdürlüğü Tel: 0 462 325 23 43

Şoförler Cemiyeti Tel: 0 462 230 06 91

DTM (Trabzon Dünya Ticaret Merkezi) Tel: 0 462 341 55 00

Ticaret Odası Tel: 0 462 326 80 70 (TÜRSAB)

Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Tel: 0 462 230 24 24

Karadeniz Profesyonel Turist Rehberler Derneği

Tel: 0 462 326 63 37 / 326 20 26

Alo Trafik/Traffic:154

Polis İmdat/Police:155

Jandarma /Gendarme: 156

Müzeler - Museums

Trabzon Müzesi -*The Museum of Trabzon*

Zeytinlik Cad. Eski Kız Meslek Lisesi

Tel: 0 462 322 38 22

Ayasofya Müzesi -*St. Sophia Museum*

Ayasofya Mahallesi Tel: 0 462 223 30 43

Sumela Manastırı - *Sumela Monastery*

Tel: 0 462 531 10 64

Atatürk Köşkü -*Atatürk's Pavillion* Soğuksu Semti Trabzon

Tel.: 0 462 231 00 28

Cevdet Sunay Müzesi -*Museum of Cevdet Sunay House Museum*

Ataköy Beldesi-Çaykara-Trabzon

Tel.: 0 505 333 83 97

Trabzonspor Müzesi -*The Museum of Trabzonspor F.C.*

Maraş Caddesi Halkevi Sokak Tel.: 0 462 326 67 96

Sağlık Kurumları - Health Centers

K.T.Ü (Farabi) Tıp Fakültesi Tel: 0 462 377 50 00

Numune Eğitim Araştırma Hastanesi Tel: 0 462 230 23 00 / 230 22 97

Fatih Devlet Hastanesi Tel: 0 462 230 22 85-86 / 230 22 79

Göğüs Hastalıkları Hastanesi Tel:0 462 231 04 67-68

Ahi Evren Damar ve Kalp Hastalıklar Hastanesi Tel:0462 231 05 03

Yavuz Selim Kemik Hastalıkları Hastanesi Tel: 0 462 326 14 56

Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Tel: 0 462 321 32 62-64

Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi Tel: 0 462 230 09 60

Özel Karadeniz Hastanesi Tel: 0 462 229 70 70 - 71 - 72

Imperial Hospital Tel: 0 462 444 44 61

Özel Trabzon Tıp Merkezi Tel: 0 462 326 79 79

İlk Yardım: 112

Sinemalar - Cinema and Theater

Devlet Tiyatrosu - *State Theater* Haluk Ongan Sahnesi

Tel.: 0 462 230 21 95

Lara Sineması Tel.: 0 462 321 00 06

Royal Sineması Tel: 0 462 323 33 77

CINEBONUS Tel: 0 462 330 10 01

Otomobil Kiralama - Car Rental

Avis Oto Kiralama Havalimanı Tel: 0 462 325 55 82

Baha Rent a Car Tel :0462 322 50 44

Çakra Oto Kiralama Havalimanı Tel: 325 19 90

Elit Oto Kiralama Tel: 0 462 322 35 60

Ceyhun Oto Kiralama Tel: 0 462 321 94 24

Papillon Oto Kiralama Tel: 0 462 321 60 72

Çakmaklar Oto Kiralama Tel: 0 462 322 41 64

Cande Rent A Car Tel: 0 462 321 62 89

Taksi Durakları - Taxi Stops

Havaalanı Taksi Durağı Tel: 0 462 325 67 38

Park Taksi Durağı Tel: 0 462 321 13 28

Tıp Fakültesi Taksi Durağı Tel: 0 462 321 91 46

Otogar Taksi Durağı Tel: 0 462 325 47 81

Liman Taksi Durağı Tel: 0 462 323 31 72 GSM: 0 532 432 53 08

Trabzon'dan Gürcistan ve Azerbaycan'a Çalışan Otobüs Firmaları

Bus Lines Running to the Union of The Independent States

Göktaş Turizm Tel.: 0 462 325 04 11 -325 55 22

Batum-Kutaysi-Tiflis-Gence-Bakü-Erivan

Nuhoğlu Tel.: 0 462 325 48 12

Tiflis-Gence-Bakü

Mahmutoglu Turizm Tel.: 0 462 328 00 39

Batum-Kutaysi-Tiflis-Erivan

Şehirler Arası Otobüs Firmaları - Bus Lines

Ulusoy Tel.: 0 462 325 21 60 - 321 12 81

Kanberoğlu Tel.: 0462 325 22 83-325 20 77

Süzer Tel.: 0 462 325 23 33 - 325 21 19

Metro Tel.: 0 462 325 72 86 - 87-88-89

Hava Yolu Ulaşımı - Air Transportation

THY- Merkez Havalimanı Tel: 0 462 325 99 52

Öger Türk Tur :0462 326 21 34

Pegasus Havayolları-Merkez Havalimanı Tel: 0 462 325 77 13 / 325 74 13

Sun Expres-Usta Tur Turizm Seyahat Ac. :Tel: 0 462 326 18 70

KTHY-Karden Tur Turizm Seyahat Ac. Tel: 0 462 322 54 32

Azerbaycan Hava Yolları Kıyı Tur. Sey. Ac. Tel: 0 462 326 24 90

Deniz Yolları - Sea Transportation

Türkiye Denizcilik Müsteşarlığı (Liman Sahası) Tel: 0 462 326 85 55

Kıyı Tur / Trabzon-Sochi Tel: 0 462 326 44 84

Gürgen Tur / Trabzon-Sochi Tel: 0 462 326 27 40

Konsolosluklar - Consulates

İran İslam Cumhuriyeti Başkonsolosluğu

Consulate of Islamic Republic of Iran

Yeşiltepe Mah. Tanjant Migros Yanı Can Sit. A Blok Kat.1 Trabzon

Tel.: 0 462 322 21 90

Rusya Federasyonu Başkonsolosluğu

Russian Federation Consulate

Ortahisar Mah. Refik Cesur Cad. No: 6 Trabzon

Tel.: 0 462 326 26 00

Gürcistan Başkonsolosluğu

Georgian Republic Consulate

Ortahisar Mah. Pertev Paşa No:10 Trabzon

Tel.: 0462 326 22 26

Panama Fahri Konsolosluğu

Honorary Consulate of Panama

İskenderpaşa Mahallesi İskele Caddesi No 52 Trabzon

Tel.: 0 462 326 64 55 - 321 73 26

Almanya Federal Cumhuriyeti Fahri Konsolosluğu

Honorary Consulate of Germany

Gazipaşa Cad. Saruhan İşhanı Kat:1 D:1 Trabzon

Tel.: 0462 321 74 44

Avusturya Fahri Konsolosluğu

Honorary Consulate of Austria

Gazipaşa Cad. Saruhan İşhanı Kat:1 D:1 Trabzon

Tel: 0 462 326 28 36

TRABZON YAYLA ŞENLİKLERİ

CALENDER OF FESTIVALS

119

Adı	Yer	Tarih
Hidirellez Bahar Bayramı	Şalpazarı-Acısü	Mayıs ayının ilk Pazar Günü
Şalpazarı Ağasar Kültür Şenliği	Şalpazarı	Haziran Ayının İlk Pazar Günü
Çarşıbaşı Şahinli-Erenköy Bahar Yayla Şen.	Çarşıbaşı	Haziran Ayının 3 Haftası Pazar Günü
Sultan Murat Şehitleri Anma Günü	Çaykara Sultan MuratYaylası	23 Haziran
Harmantepe Şehitleri Anma Günü	Köprübaşı-Harmantepe	29 Haziran
Deniz Eğlenceleri	Akçaabat	6 Temmuz
Soğuksu Şenlikleri	Ocaklı K. Lişer Yaylası Maçka	7 Temmuz
Hamsiköy ve Civar Köyleri Sütlaç Festivali	Hamsiköy ve Cıvarı	Temmuzun İlk Cumartesi
Tonya Zere Yayla Şenliği	Zere Yaylası Tonya	Temmuzun İlk Pazar Günü
Demirkapı Soğuksu Şenlikleri	Demirkapı Köyü Soğuksu Tepesi	Temmuzun 2. Pazar Günü
Hırsafa Karadağ Şenlikleri	Düzköy-Karadağ	Temmuz Ayının 3. Ctesi ve Pazar
Karadağ Yaylası Şenlikleri	Vakfıkebir-Karadağ	Temmuz Ayının 2.Ctesi ve Pazar
Akçaabat Kültür Sanat ve Hıdırnebi Yayla Şenliği	Akçaabat-Hıdırnebi Yaylası	17-20 Temmuz
Kadırga Yaylası Şenlikleri	Tonya-Şalpazarı-Gümüşhane Giresun Sınırı	Temmuz Ayının 3. Cuma Günü
Kara Kısırak Şenlikleri	Şalpazarı Doğanlık Köyü	Temmuz Ayının 3. Cuma Günü
Alaca Yaylası Şenliği	Şalpazarı Alaca Yaylası	Temmuz Ayının 3. Pazar Günü
Taşköprü Kültür ve Yayla Şenliği	Arsin-Yomra Taşköprü Yaylası	Temmuz Ayının 3. Pazar Günü
Sisdağı Şenlikleri	Beşikdüzü-Şalpazarı Sis Dağı	Temmuzun 4. Cumartesi Günü
Kaldırım Yaylası Şenliği	Çarşıbaşı	26-27 Temmuz
Keşan Kültür ve Balıkçılık Festivali	Çarşıbaşı	12-13 Temmuz
Fındık ve Karayemiş Festivali	Arsin	29-30 Temmuz
Geleneksel Uğurlu Yayla Şenliği	Uğurlu-Derecek-Akçaabat	Temmuzun Son Pazarı
Limni Şenliği	Kökner Köyü-Çaykara	Temmuz Ayının Son Pazarı
Sürmene Kültür ve Turizm Şenliği	Sürmene	31 Temmuz
Uzungöl Kültür ve Turizm Şenliği	Çaykara Uzungöl	1-2-3 Ağustos
Maçka Kültür Turizm ve Sanat Festivali	Maçka	25-26-27-28 Ağustos
Kurt Dağı Yayla Şenlikleri	Çaykara	Ağustos Ayının İlk Hafta Sonu
Yeşiltepe Yayla Şenlikleri	Maçka	Ağustos Ayının İlk Pazarı
Ağakonağı Şenliği	Üzümlü Köyü Şalpazarı	Ağustos Ayının İlk Pazarı
Akçaköy Harmanlık Şenliği	Akçaköy-Akçaabat	Ağustos Ayının İlk Pazarı
Ekmek ve Kültür Festivali	Vakfıkebir	4-5-6 Ağustos
Kuşmer Yaylası Şenliği	Çaykara-Kuşmer Yaylası	Ağustos'un 2. Cumartesi ve Pazar
Kayabaşı Karababdal Yayla Şenlikleri	Kayabaşı-Akçaabat	Ağustos Ayının İkinci Pazarı
Cumapazarı Bld. Dağ Şenlikleri	Cumapazarı-Of	Ağustos'un 2. Cumartesi ve Pazar
Kamena Şenliği	Düzköy Yaylası	8 Ağustos
Zarha Dağı Şenlikleri	Sürmene-Trabzon	Ağustos'un 2. Haftası
Ilaksa Yayla Şenliği	Mataracı Köyü-Maçka	Ağustos'un 2. Hafta Sonu
Sultanmurat Şenlikleri	Çaykara	20 Ağustos
Honefter Şenliği	Düzköy-Honefter Yaylası	20 Ağustos
Çoban Derneği Şenliği	Alazlı Yaylası-Düzköy	27 Ağustos
Tonya Tereyağı Festivali	Tonya	Ağustos'un Son Cumartesi ve Pazar
İzmiş Şenliği	Tonya-Beşikdüzü ve Şalpazarı'nın Birleştiği Nokta (Gölkiriş Köyü İzmiş Tepesi Mevkii)	Ağustos Ayının Son Pazar Günü
Fenko Yaylası Şenliği	Aykut-Düzköy	1-2 Eylül
Karadağ Serda Şenliği	Düzköy Karadağ Yaylası Serda Mevkii	Eylülün 1 Haftası
Sivri Şenliği	Vakfıkebir-Tonya Sınırı Sivri Tepesi	4 Eylül

MESAFELE R DISTANCE FROM

120

Karayolu Mesafeleri “TRABZON'dan” <i>Distance From TRABZON to...</i>	
Samsun	336 Km
Rize	70 Km
İstanbul	1079 Km
Ankara	763 Km
İzmir	1349 Km
Erzurum	302 Km
Artvin	235 Km
Gümüşhane	100 Km

Yaylalara Olan Mesafeler *Distances Between The High Plateaus* *Trabzon'dan - From Trabzon to...*

Adı	İl / İlçe	Km	Rakım
Şolma T.M.	Maçka	48	1800
Erikbeli T.M.	Tonya	92	1800
Karadağ T.M.	Akçaabat	61	1800
Pazarcık T.M.	Araklı	81	930
Yeşilyurt Yılandaş T.M.	Araklı	66	2035
Araklı T.M.	Araklı	33	200
Uzungöl	Çaykara	100	1090
Hıdırnebi	Akçaabat	34	1600
Kuruçam	Akçaabat	46	1600
Sazalan	Tonya	97	1700
Sisdağı	Şalpazarı	80	1850
Haçkaobası	Düzköy	55	1900
Lişer	Maçka	54	1850
Sultanmurat	Çaykara	116	2100